X. évfolyam. 100. szám. Vasárnap, 1876. április 30.

Előfizetési dij:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:
Egy évre . . . . . 20.—
Félévre . . . . . 10.—
Negyedévre . . . . . 5.—
Egy hóra 1.80
Egy szám 10 krajczár.
Hirdetési dij: 9 hasábos petitsor egyszeri hirdetése 12 kr., többször 10 kr.
Bélyegdij minden hirdetésért külön 30 kr.
Nyilttér: Öt hasábos sor 30 krajczár.

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:
Budapest IV. megyeháztér 9. sz.
hová a lap szellemi részét illető minden közlemény küldendő. — A küldemények csak bérmentesen fogadtatnak el.
Kéziratok csak rendkivüli esetben küldetnek vissza.
Kiadó-hivatal:
Budapest IV. megyeháztér 9. sz.
Vodianer F. nyomdájában.

M. KIR. EGYET. KÖNYVTÁR

April 28-dika.

Hiába adták be a nemzetnek az 1867-iki maszlagot, hiába törekedtek megzavarni minden józan fogalmat a coalitió és fusió hazugságaival, hiába gyötri évek óta az anyagi nyomoruság, melyből most fegyvert kovácsolt az osztrák kezébe Tisza Kálmán: a vér nem válik vizzé, csak sast nemzenek a sasok; a nemzet ifjusága a főváros polgárságával egyetemben megmutatta, hogy tud még most is ugy a nemzet, mint 1848-ban. Nem jó lesz tréfálni annak a vérszemet kapott piszkos nácziónak, mely Bécsben nyelvét ránk öltögeti, és nem jó lesz itthon is azon törni fejét sok embernek, hogy miként lehetne kibujni azon ünnepélyes igéretek alól, melyeket választóinknak a bank és vámügyben tevegettünk. Mert fel van ébredve a figyelem, fel van zaklatva a honszeretet, és hiába vonja sötétre ablakredőit a Lloyd épület, hiába hallgat, megszólalnak maguk a kövek, az utcza beszél.

Olvasóink alább veszik a tegnapi tüntetésnek részleteit. A nemzetnek volt végre egy jó napja; aprilis 28-ika emlékezetes nap marad mindazoknak, kik e szomoru idők átélésére lettek kárhoztatva. Szánalomra gerjeszt az a kicsinyesség, melylyel kurta ész és rosz akarat e napnak jelentőségét leszállitani versenyez.

És szomoruan kell registrálni azt a szerepet, melyet a nemzet képviseletének nagy zöme, a „szabadelvü“ párt, ez alkalommal eljátszani jónak látott. Nem örömest látjuk, hogy közéletünknek ily nagy ily döntő tényezője — mert szavazatától függ a bank és vámkérdés eldöntése, Pandora szelenczéjének megnyitása — magát ily óriási módon blamirozta. Nem magyarázzák a kormánypárti lapok e magaviseletet, nagyobb részük a napi hirek rovatának hátulsó zugába szeretne előle menekülni. Méltóztassanak csak előlépni azzal a magyarázattal, mert oly tényről van szó, mely hivatva van élénk emlékezetében maradni mindazoknak, a kik tanui voltak, a kik róla hallanak.

Hallunk innen-onnan egyetmást, a mi magyarázat akarna lenni. Azt mondják például, hogy a szabadelvü kör nem volt előre értesitve. Uramfia! Mikor napok óta hirdeti minden lap, mikor nagy falragaszokon olvasható minden utczasarkon, hogy fáklyásmenet indul a „képviselői körök elé.“ Hát hiszen az önök köre nem magas kormány, nem Thaisz főkapitány, hogy formaszerü bejelentést és engedélykérést várjon, adjon vagy tagadjon meg. No de hát mondanak fontosabb okot is: „nincs itthon a gazda“. Hát micsoda az a szabadelvü kör, kisdedóvoda vagy strafcompanie, melynek egy mozdulatot sem szabad tenni az óvodász vagy börtönőr Tisza Kálmán tudta és engedelme nélkül? Hát Gorove elnök vagy Móricz Pál igazgató urnak, a ki bizonyos mellszobrok dolgában rájuk ért hivatalosan a főispánokra, annyi hatalmuk sincs, hogy Tisza Kálmán nélkül még ily tárgyban is bármiképen intézkedhessenek. Fontos tárgy — azt felelik; igaz s örvendünk, hogy fontosságát felismerték; de semmit sem tudni határozni s ennek folytán nevetségessé tenni háromszáz férfit és honatyát — ez már mégis netovábbja a gyámoltalanságnak. Ezen magaviselet először is illetlenség volt. Az udvariasság, de a legprimitivebb becsülettudás is fogadjistenre kötelez, ha valaki adjonistent mond. Mutat továbbá gyávaságot, a mitől pedig a körnek minden egyes tagja kétségenkivül távol van; akármi lett volna is az, mit az ifjuság szónokai mondhattak volna, kellett volna állani elébe. Nagyon rosz lehet lelkiismeretük, hogy nem érezték feljogositva magukat jót várni, jót hallani. Vagy hát az volt a baj, hogy mit feleljenek? De hát bármilyen legyen is a felelni való, nem birnak a „vélemény bátorságával“, elszoktak már tőle végképen? Ha pedig csakugyan azért nem szólottak, mert nincs itthon a gazda, ez oly szomoru kiskoruságot jelent, milyenre valóban senki sem hitt volna képesnek egy ily testületet. Vagy derogált az utczai csőcselékkel szóba állani? Hát mióta szabad szabadelvüeknek lenézni a népies mozgalmakat? Nem par excellence szabadelvü tan-e az, hogy a nép szava isten szava? Nézzék Önök mit tett a jobboldali ellenzék! Kivilágitotta ablakait. Ők, a reactionariusok, az ó-conservativek, az ultramontánok! A minthogy nagy kár, hogy a tüntetés nem tette meg a bécsi utczában is a tempot, állván a tömegekre is a szabály: noblesse oblige.

A szabadelvü körnek hallatlan és képtelen magaviseletéből csak azt kell látnunk, hogy ott igen nagy uri confusio uralkodhatik, hogy nem tudja többé senki, „ki a szakács ki a pinczér“; s csak ebből magyarázható, hogy még azt se tudják mit csináljanak egy fáklyásmenettel. A fusiónak jellemvonása volt az mindig, hogy eféle zavaros, érthetetlen, impossibilis helyzeteket hozzon létre; a balközép rendszeréhez tartozik ez, elkezdve 1861-ben a határozati párt önleszavazásától a tegnapi lámpavilág fogyatkozásig a Lloyd helyiségeiben. És most az „Ellenőr“, mely még tegnapelőtt meglepő és hallatlan nagylelkűséggel kijelentette, hogy a balközép actiója a tüntetés létrehozása körül (nekünk tulajdonitja t. i.) helyes és jogosult: ma mindent elkövet, hogy a tüntetésnek jelentőségét devalválja. Nehány tanuló és czipészgyerek, ugymond, a fáklyások kis csoportja steféle. Egy pár hete már, hogy az „Eli.“ egyre irja a czifrábbnál czifrább osztrákfaló czikkeket, mindent elkövet, hogy Bécset megreszkettesse; hát lehetett volna-e bármivel is inkább malmára hajtani a vizet, mint a tegnapi nagyszerü tüntetéssel? Nem volt-e annak ezerszerte nagyobb hatása, mint azon „toportyánférgeknek“, melyektől az „Ellenőr“ fenyegető czikkei hemzsegnek, midőn a magas C-ig emelkedik hazafias önkivületeiben?

A polemiának legiszonyubb neme az, midőn a tényeket hamisitja meg valaki. Mondjon bármilyen privát nézeteket, ferditsen, gyanusitson, nagyon sokat megszokott s megbir a Csernátony-iskolába járt hirlapolvasó közönség. De tényeket hamisitani nem szabad, mert a hirlapiró történetiró. — S épen azon „Ellenőr“ akarná nevetséges és jelentéktelen szinben előállitani az egészet, a melynek épen az volna feladata, saját czélja szempontjából, hogy teljes mérvében emelje ki fontosságát.

A társadalom minden rétegei örömmel fogadták Budapesten a közérzületnek e nagyszerü felébredését és fényes nyilatkozatát. A leghiggadtabb emberek, a közönség apraja nagyja, örege fiatala megelégedéssel mondá: igy kell! ez a helyes! Érdekes volt, hogy egyes példát is emlitsünk, hallani egy derék budai nyárspolgártársunkat, ki látván a menetet e szavakra fakadt: „is schon recht, hab'n schon vergessen dass s' dreimalhunderttausend Russen braucht hab'n.“ Csak az „Ellenőr“-éknek nem tetszett, mert hát zavarta tudja isten ismét miféle legujabb intrigacombinatió köreiket. És becsmérlik kisebbitik azt a tüntető közönséget, mely, ha nem tartóztatta volna a hazafiui lelkesedés emelkedett hangulata, mely ha nem lett volna magyar és ifjuság, de lett volna bármi más faj, bizonyosan nem hagyott volna épen azon a „Lloyd“ erkélyen egyetlen tábla üveget.

A bécsi alkudozásokról e pillanatig semmi positiv adattal nem birunk. Ma reggel el volt terjedve a hir, hogy Tisza Kálmán lemondása elfogadtatott s hogy Andrássy Gyula gróf is beadta volna lemondását, mely hirek azonban nem birtak alappal. Tény, hogy a magyar miniszterek tegnap este hosszas minisztertanácsot tartottak s ezt ma délelőtt folytatták. Minisztertanács után Tisza Andrássyhoz ment, ki a királynak referált. Mint egyik másik tudósitás mondja, a tegnap Bécsben tartott magyar miniszter-tanács nem jutott végleges eredményre, s ma reggelre ujabb tanácskozás volt kitüzve. Ezen, mint remélik, létrejön a végleges megállapodás, melyről a budapesti politikai köröket Péchy miniszter értesiti, ki a délutáni gyorsvonattal Bécsből leutazik Budapestre, hogy a Margit-hid megnyitásán holnap jelen legyen. O felsége elhatározását holnapra várják.

A zárszámadási bizottság mai ülésében először a pest-fiumei hajógyár és Diósgyőr ügye került tárgyalás alá, de miután a miniszterium képviselője nem birt kellő felvilágositásokat adni, az ügy eldöntése ujból elhalasztatott s az idevonatkozó jelentés megtételével Nagy György bizatott meg. Ezután Csávolszky Lajos referált a közlekedési minisztérium 1874-ik évi zárszámadásáról. A jelen zárszámadás némi haladást tanusit a megelőző évek zárszámadásaival szemben, amennyiben a közlekedési miniszter respektálni kezdi a költségvetési törvény határozatait s a tulkiadások indokolását is belebocsátkozik. Az 1874-ik évi zárszámadás egy tételére előadó nem ajánlja a fölmentés megadását, a bizottság azonban függőben hagyta a tétel feletti határozást, mig a miniszterium képviselője ez ügyben részletes előterjesztést tesz.

A tüntetés.

A főváros minden köre, kávéházak és klubok, családok és társaságoknak beszédtárgya ma az a nagyszerüen sikerült demonstratio, melyben résztvett a főváros minden osztálya lelkesedéssel és méltósággal. És ehez a néphez, mely szavát hallatta a kormánypárt clubjának ablakai előtt, nem volt egyetlen szavuk sem a „honmentés“ kicsinykedő, gyáva és szolgalelkü elemeinek. Hallgattak, mint a néma gyerek, hogy meg ne értse őket a nemzet; sötétben ültek, mint az elkárhozott lelkiismeret, talán mert egymás előtt szégyelték elárulni az arczukon égő pirt. Mert, hogy izgalmas órákat éltek át a néptenger követeléseivel szemközt, mely ablakaik kinyitását kiabálta és csak a rendezők tapintata folytán menekültek meg ablakaik beverésétől: arról tanuskodik a köztök lefolyt szóváltás. „Ki kell nyitni az ablakokat“ — tanácsla az egyik rész. „Most már késő, azt fogják hinni megijedtünk“, válaszolt a másik csoport. Végre Gorove fölvetette, nem volna-e tanácsos a rendezőket felhivni, s elmondani a kör nézetét. Habozás, kétség és remegés között várták végét. S a közönség bizony demonstrative ott maradt volna addig, mig vagy ki nem nyitják és világitják vagy nem beszélnek a néphez. De Verhovay, midőn vállon vitték a fürdő utcza felé, jelt adott, hogy nem érdemlik meg, miszerint lessük tölök a szót. S a nép megindult megvetéssel keblében azok iránt, a kik a nép megbizásából ülnek magas regióikban, de midőn a nemzet akarata és a nép követelése jelenik meg ablakaik előtt, még arra sem érdemesitik, hogy mondjanak valamit. Pedig még a rendezőség arról is gondoskodott, hogy ne legyenek zavarban a szónok személye miatt. Futó Mihály ur beszélt hozzájuk először. De hát mi nekik a nép, mi nekik a közvélemény, ők besötétitik előtte ablakaikat, bujkálnak lelkiismeretökkel a sötétben. Azzal mentegetőznek most utólag, hogy nem volt „hivatalosan“ bejelentve a tüntetés. No már kérem ki látott „hivatalos“ tüntetést „hivatalosan“ bejelentve? Aha! igaz, a Tisza urnak rendezett ilyen volt egy év előtt. „Nem voltak hivatalosan értesitve“, de azért három napig egyebet sem tettek, mint czudar és roszakaratu hazug, politikátlan journalistikájuk által igyekeztek ellene hangolni a közönséget.

Fájdalommal és keserüséggel látta a közönség, hova sülyedt a magyar sajtó. Tekintélyét, hitelét, hazafiságát dobta a néparamlat ellen, megmozgatott mindent, hogy lehetetlenné tegye a nép önérzetének nyilvánulását. Felsült a gyalázatig és ebben megkapta a leczkét, hogyan kell nagy nemzeti ügyek ellen harczolni. Magyar sajtó ez? Magyar? Ez hiszi, hogy egészséges közvéleményt teremt, midőn ezt elnyomni igyekszik? Magyar sajtó, mely Bécs felé gyávának megromlottnak akarja feltüntetni a közvéleményt!

Nyomorultak! már csak politikából is mást kellett volna tenniök. Ha egyébért nem, azért, hogy Bécs felé imponálva könnyebb legyen valamit kivivnia kormányuknak. Az egész magyar sajtó izetlenkedett, vagy roszakaratulag irt ellene. Csak a „Kelet Népe“ hallgatott. A par excellence önálló vámterületet pártoló lapok pimaszsága határt nem ismert. Nem volt inyökre, hogy nem ők kezdeményezték? Hát miért nem tették? Miért nem jöttek felé se az értekezleteknek? Azt hiszik, nem látott át a nép a szitán, hogy programmjuk csak clique-szerü; kivált midőn az nap széltében hosszában beszéltek a Bittó-Szell kabinet megalakulásáról. Am félre most ez észrevételekkel! Elég az hozzá, hogy ez urak meghiusitani igyekeztek a demonstratiót. Hanem bizony a nép nem kérdezte őket, nem is hallgatott rájuk, hanem rengeteg tömegekben adott kifejezést érzelmeinek és követeléseinek.

Értjük nagyon a fájdalmat, melyet érezhettek a tény felett, hogy annak a szónoknak beszédét követé minden pontnál hatalmas éljenvihar, ki személyében éles és határozott pártállást képviselt, régibb állásánál fogva pedig tiltakozást a balközép elvfeladása ellen. Keserü labdacs volt ez, mégcsak meg nem czukrozták. Sokat tanulhattak belőle, bár kemény és provokáló volt a leczke.

A német lapok iránt tartozunk az elismeréssel, hogy mind végig, ha nem is tapintatosak de legalább ellenségesek nem voltak. Nem ferditettek, nem hazudtak, felsorolták egyszerüen a tényeket, többé-kevésbé hiven, s több-kevesebb megjegyzéssel tudósitnak az imposans sikerről. Nem ugy a magyar sajtó, melynek elől kellene járni, lelkesiteni és ebben a megrenyhült lomha, erkölcstelen világban üdvözölni, vagy legalább, ha már a pártérdek önzése és rutsága felette áll az alkotmányosság és haza érdekének, hallgatni az ily minden esetre életről tanuskodó mozgalmakról. Ah! de mi a „Hon“-nak a haza, a mely Jókaiban és Hegedüsében már előtte való nap a Józsefvárosba küldte embereit, elnyomni az ébredést. Nem sikerült ott sem, de azért még az esti lapban egy valótlanságga próbálkozott a halál jogait és a közöny palástját kitárni a főváros fölé. És ez a lap a „hazamentő“ pártnak félhivatalos közlönye. Ez a lap, mely semmi egyéb, mint bárgyuság, gonoszság és kapzsiság vegyüléke egy osztrák magyar-féle elemmé. Meg is kapta ablakai alatt a tüntetést, emlékeztetőül és figyelmeztetőül multjára.

Mit mondjunk az „Ellenőr“-ről. Komolyan vegyük-e számba, vagy csak egyszerüen bélyegzett jellegére utaljunk. Mert valóban mindenkit megbotránkoztató, hogy az a lap, mely önuralom nélkül hadonász Bécs ellen, mintha helyre akarná ütni szin kedvéért zajjal azt, a mit vezérének meghunyászkodása elmulaszt Bécsben. Ez a lap, mely védegyletről tart szemkáprázató komédiát, mely „jogosult“-nak tartá a „szélsőbal“, de csakis a „szélsőbal“ részéről a tüntetést, egész az alávalóságig hazug, minden részében a tényekkel ellenkező tudósitást hoz lefolyásáról lapjában. Azt mondja a többi közt, hogy „szabó és czipész legényféle csőcselék“ nehány fáklyával rendezte a tüntetést. Hát tessék csőcseléknek venni a czipész és szabó legényeket „szabadelvü“ „Ellenőr“. De azok a szabó és czipész legények a nép tagjai és bizonyára szavuk ezerszerte több figyelmet érdemel, mint ama firkászé, ki csak saját becstelenségének bizonyitványát adta, midőn egy óriás néptömeget kis csapatnak néz és a muzeum utczából visszaküldi a bécsi utczába a tömeget. Az az alávaló fráter ott sem volt a meneten, különben nem mert volna beszélni ily hangon és ily hazugul arról a hatalmas, öntudatos és méltóságos népről, mely igaz, hogy nem éltette egyetlen egyszer sem, még csak egy utczai gyerek juxából sem Tisza Kálmánt, de azért a főváros maga volt. Vagy talán azon ur ki akarja forcirozni a szabó és czipész legények csőcseléke részéről az „Ellenőr“ és „Hon“ ablakai alá a macskazenét? Valóban csak nálunk mer a lapok democratiája ily czudarul beszélni. Igaz, hogy az „Ellenőr“ egy-két tagja privatim maga is rosz néven vette e ferditést és olyanul bélyegezte, mely nem az „Ellenőr“ s nem a szerkesztőség nézeteteit fejezte ki, de hát akkor majd módját ejtik, hogyan kell helyreütni a botrányt, s ha nem tudják módját ejteni, a tudósitóért mégis csak lapjok felelős.

Olvasóink tájékoztatása végett adunk a lapokból párt- és nyelvkülönbség nélkül tudósitásokat. Hadd lássák, mennyire képes a valótlanság tulzásain is áthágni a három magyar lap „Hon“, „Ellenőr“ és „Nemzeti Hirlap“ e „tres faciunt collegium“-féle trupp tudósitása. Szavukról ismerjen rájuk a nemzet; s róluk törekvéseikre.

A „Pesti Napló“ igy ir:

„Az önálló vámterület ügye miatt sajnáljuk, hogy a mai fáklyásmenetet a szélsőbal kezdeményezte. Más kezekben ez nagymérü és figyelmet keltő tüntetés lehetett volna; a szélsőbal kezében ez természetesen nem igy volt; — de reméljük, hogy az ügy nem szenved miatta. A rendezők arra feltetvén sulyt, hogy a fáklyásmenet nem bir pártszinezettel, ennek folytán tömegesb részvételre találtak, mint a minő a szélsőbalnak osztályrészeül jutni szokott. Az egyetemi ifjuság nehány száz tag által volt képviselve, a fáklyák sora — hosszu, imponáló sor volt.

A tömeg 8 órakor kezdett gyülekezni a szénatéren; csakhamar majdnem teljesen ellepte azt. Körülbelül háromnegyed óráig tartott, mire a 600 fáklya ki volt osztva és a menet elrendezkedett. Folyvást az önálló vámterületet és a független nemzeti bankot éltetve, végig haladt a kecskeméti-, egyetem-, uri- és Dorottya-utczákon, hol temérdek közönség képezett sorfalat. A zenét a szakadatlan éljenzaj teljesen elnémitotta. Igy ért a menet a lánczhidtérre.

A dolog oly ügyesen volt rendezve, hogy a szabadelvü párt hivatalosan nem is volt arról értesitve, hogy kapui előtt fáklyás menet áll. És ugy történt, a hogy előre irtuk. A menet szónokai a falaknak beszéltek; a körhelyiség lánczhidtéri homlokzata sötét, az ablakok zárva voltak; a sötét ablakok mögül csak kevés képviselő nézte a tüntetést.

Hosszas éljenekbe tört itt ki a tömeg, az önálló vámterületet, a nemzeti bankot élteté. Többen kivánták, hogy fen „nyissák ki az ablakokat“, de ez nem történt meg; a zaj lecsillapodtával Futó Mihály egyetemi polgár intézett beszédet a képviselőkhöz; hangsulyozván, hogy ismeri a nehézségeket, melyekkel a haza vezéreinek küzdeniök kell, felkérte a képviselőket, hajoljanak meg a nemzet akarata előtt, védjék meg a nemzet megtámadott anyagi érdekeit és emeljék érvényre az önálló vámterület s a független nemzeti bank eszméit. Utána Verhovay Gyula szólt, felhivta a képviselőket, hogy a magyar ipart és kereskedelmet ne áldozzák fel, hogy ne folytassák az 1867-ben megkezdett „jogfeladó“ politikát; „üzenjék meg Bécsbe pártvezéreiknek“, a budapesti polgárság, az ország ifjusága, a nemzet akaratát és Kossuth azon szavait, melyeket Deákhoz a kiegyezés alkalmából intézett. Beszéde után az ifjuság vállaira emelte Verhovayt és igy vitte egy darabig.

Ezentul mind sürübben kezdték Kossuthot is éljenezni; a menet a fürdő-utczából az ország-utra tért; itt rákezdte a Kossuth-nótát, majd a szózatot sőt utóbb a „Várj csak német“ kezdetü ismeretes dalt. Folytonos ének és éljenzés közben haladt végig az országuton és a muzeum-utczába ment a függetlenségi-párt körhelyisége elé. Ez ki volt világitva. Az ablakoknál nagy számban voltak jelen a párttagok. Lukács Gyula volt itt az első szónok; beszédében a szélső baloldali lapok szokott kifejezéseivel szólt a lefolyt tiz évről és dicsőitette a szélső baloldalt. Mocsáry Lajos orsz. képviselő, mint a párt elnöke felelt, azt mondván, hogy a magyar ifjuság, a főváros polgársága csak most ébredt fel és meg mondja, hogy „kifelé akar a hinárból, melybe 1867-ben vezettetett. Azután a tömeg részéről Madarász Samu beszélt; szintén a szélső balt dicsőité. Simonyi Ernő felelt neki; beszéde ép ugy mint Mocsáryé a 48-as párt apologiája volt; pártjuk elveinek diadalaként tekinté e tüntetést.

Mondanunk sem kell, hogy valamennyi szónok minden mondatát derüre-borura „helyes“-elték.

A muzeum megett a tömeg, mely már mint egy ezer főnyire csökkent, elénekelte még egyszer a szózatot és 11 órakor eloszolt.

És igy szerencsésen sikerült a „pártszinezet nélküli“ tüntetés, melyet a szélső baloldal oly ügyesen rendeztetett — magának.“

A „Pester Lloyd“ tudósitása a beszédre vonatkozó reflexiók kihagyásával következő:

A fáklyásmenet, mely tüntetésül rendeztetett az önálló vámterület és az önálló magyar bank érdekében, ma este programmszerüen végbement. Esti 8 óra felé már nagy néptömeg gyült össze a Kálvintéren, várva a fáklyavivőkre. Körülbelül 8 óra lehetett, midőn a menet (mintegy 500 fáklya) egy nemzeti zászló elölvitele mellett megindult s utját a kecskeméti, egyetem, koronaherczeg, bécsi és Dorottya utczákon át véve a Lloyd épületben levő szabadelvü párti klubhelyiség előtt állapodott meg. Midőn az „Éljen az önálló vámterület!“ „Éljen a nemzeti bank!“ szakadatlan kiáltások véget értek s a folytonos csitításoknak elvégre sikerült némi csendet kieszközölni, szót emelt Futó Mihály s szavait többszörös éljenzés szakitotta meg. — Utána Verhovay Gyula beszélt s beszédét viharos éljen követte. — A szabadelvü klubból nem válaszolt senki. Erre a tömeg tovább vonult. 10¼ óra volt, midőn a menet a függetlenségi kör helyiségei elé érkezett, melyeknek ablakai ki voltak világitva. Itt első szónok volt Lukács Gyula. A kör nevében ennek elnöke Mocsáry L. válaszolt egy félóráig tartott zajos tetszéssel fogadott beszédben. Utána Madarász Samu fejtette ki a nép kivánatait. Általános kivánatra még Simonyi Ernő szólott, mire a tömeg viharos tetszésnyilvánitás közt szétoszlott.

A „Pester Journal“ ezeket irja:

E napokban egy ifjakból álló gyülekezet elhatározta, hogy fáklyás menetet rendez azon képviselőknek, kik az önálló vámterület és független jegybank mellett nyilatkoztak. A fáklyás menet ma végbe ment és nagyszerü tüntetésben nyert kifejezést. Jóval 8 óra előtt, midőn a menetnek indulni kellett volna, mind azon utczákat melyeken a fáklyásmenet haladt, óriási néptömeg árasztotta el. A menet 500 fáklya világa mellett, 9 órakor indult meg, és a kecskeméti utczán, egyetemtéren, barátokterén, uriutczán, servitatéren, bécsi utczán, Gizellatéren és Dorottya utczán haladva a szabadelvü kör elé ért. A menetet végnélküli ember tömeg követte. Az ablakokat a nézők ellepték és az ifjuság által az önálló vámterület és független jegybank mellett hangoztatott dörgő „éljen“-ek viszhangoztak ezrek ajkairól azon utczákban, melyeken a lelkes sereg átvonult.

A szabadelvü kör előtt, melynek ablakait a párt tagjai elfoglalták, Futó Mihály müegyetemi hallgató tartott beszédet. A nagy zaj miatt szónoklatából csak egyes mondatokat lehetett hallani mint: „Mentsétek meg a veszélyeztetett országot“ „Védjétek meg a nemzetet“ „Hallgassátok meg kivánságát“.

E mondatok a tömeghez is elhatottak, melyeket az ezernyi és ezernyi „éljennel“ kisért.

Futó után Verhovay Gyula emelt szót, Kossuth szavaira hivatkozott, mint a ki első volt, ki az önálló vámterület szükségességét bebizonyitá. Kossuth nevének kimondásakor, harsány szünni nem akaró „éljen“ követte a szónok szavait. Szónok ezután szivére köté a képviselőknek Deák F. eme szavait: A mi a nemzettől erőszakkal vétetik el az még vissza szerezhető, de a miről a nemzet önként mond le, az örökre elveszett.

A „szabadelvü kör“ tagjai közül senki sem válaszolt eme beszédekre.

Az ifjuság ezután a muzeum-utczába ment a függetlenségi párt elé. A fürdő, váczi és országuton haladt keresztül, „Kossuth Lajos azt üzente“ czimü forradalmi dalt énekelve. A menet a széles utczában nagyszerü képet nyujtott. A fáklyák tündöklő fénye nappali világosságban tünteté elé a házakat.

A függetlenségi párt előtt Lukács Gyula tartott beszédet, melyre a kör elnöke Mocsáry válaszolt. Az ifjuság nevében Lukács által kifejezett érzelmekért és azon nyilvánitott elismerésért, hogy e párt a haza függetlenségéért harczol köszönetét fejezi ki. A párt mindig arra törekedett, hogy a nemzet lelkiismeretét ébren tartsa és az elvetett magvakat most kicsirázni látja. Szónok örömét fejezi ki, hogy ismét az 1848-iki hangokat hallja. Az ifjuság bebizonyitotta, hogy méltó utóda azon ifjuságnak, mely 1848-ban, a nemzet történetét fényes lappal gazdagitotta. Szavait Magyarország pénzügyi szabadságának éltetésével fejezé be.

Ezen beszédre Madarász S. felelt, melyre Simonyi E. válaszolt. Örömmel üdvözlé az ifjuságnak és a budapesti polgárságnak ezen tüntetését, melyben a nemzet ébredését szemléli. A vám és bankkérdés Magyarország jövőjének alapját képezik. Ha Magyarország elveszti pénzügyi önállóságát, elveszti minden életképességét. Magyarország azért mondott le 1867-ben politikai jogairól, mert ettől anyagi felvirágzását remélte. De a követett rendszer roszszának bizonyult, meg kell tehát azt változtatni. A mai tüntetésnek hire, széjjel megy az országba és viszhangra fog ott találni. A nemzet kezdeményezni fogja és érvényt fog szerezni közóhajtásának. Szónok hangoztatja ezután, hogy Kossuth volt az első, ki az önálló vámterület érdekében felszólalt. Beszédét a budapesti ifjuság és polgárság éltetésével fejezé be.

Kossuth nevének emlitésénél ujolag perczekig tartó éljenzés dörgött. Simonyi beszéde után az ifjuság szétoszlott a régi dalt énekelve: „Kossuth Lajos azt üzente.“

Körülbelül egy év előtt, midőn az ellenzék a Deákpárttal egyesült, az ifjuság Tisza tiszteletére fáklyásmenetet rendezett, akkor alig hitte volna az uj miniszter, hogy az általa vallott elvek ellen ugyanazon ifjuság csakhamar ily hatalmasan fog tüntetni.

A „N. P. Journal“ irja:

„A tanuló ifjak fáklyásmenete, mint tüntetés az önálló vámterület és önálló bank mellett, az ifjuság s az utczaközönség ama részének tömeges résztvevése mellett, mely minden lármás és ujongó utczai tüntetéshez örömest csatlakozik, ma este ment végbe. Jóval nyolcz óra előtt óriási néptömeg hullámzott a Kálvintéren. Végre fellángolt az első fáklya s rövid időn 500—600 fáklya sürü füstje szállt a csillagos ég felé. Egy zászlótartó, nemzeti lobogóval kezében végre kilencz óra felé megnyitotta a beláthatlan hosszu menetet; jobbról balról égő fáklyák által környezve mintegy 1500—2000 fiatal ember, kik közül két harmad rész valószinüleg soha semmi akadémiai kötelékbe nem tartozott, vonult a kitüzött utczákon a régi Lloyd épület, a szabadelvü kör helyisége elé. Dörgő éljenek közt a házára, Kossuthra, az önálló bankra végre megérkezett az óriási tüzkigyó feje a Lloyd-épület elé. — Két szónok, Futó Mihály technikus és Verhovay Gyula tüzes beszédeket tartottak, melyekben szivökre kötötték a képviselőknek, „ne engedjék tönkre jutni a nemzetet“, a midőn különösen kiemelték, hogy „a mit tőlünk erőszak elrabol, ismét visszahódithatjuk, a jogok azonban, melyeket magunk feladunk, örökre elvesztek.“ — Különösen Verhovay ur nagyon tapintatlan kihivó modorban beszélt. Hevesen kikelt Bécs ellen, mely kiszivja vérünket; bekeverte a dynastiát, a koronázást éretlen declamatiójába, s emellett oly nevetséges módon használta a „mi“ kifejezést, mintha a fővárosi polgárság nevében beszélne. Idézte beszédében Deákot, Kossuthot. Midőn utóbbi nevét emlitette, dörgő éljen tört ki. Sajátságosan vették ki magukat a felkiáltások, melyek szónok beszédét megmegszakitották. „Éljen a nemzeti bank!“ kiáltottak némelyek, „éljen a vámterület!“ (sic!) hangoztatták mások. — Az épület sötét ablakai mögött fő-fő mellett volt látható, de daczára a rohamos kiáltásoknak: „Fel kell nyitni az ablakokat!“ egyetlen ablakszárny sem nyilt fel s egy szó felelet sem volt hallható. — A menet innen a függetlenségi körhelyiség elé vonult a muzeum utczába. Első szónok volt itt Lukács Gyula. Hangsulyozta az ifjuság azon jogát, hogy beszéljen, minthogy itt a nemzet létéről van szó. Mocsáry L. képviselő mint a kör elnöke válaszolt e beszédre s szavai lelkesült viszhangra találtak. — Utána Madarász Samu fiatal ügyvéd emelt szót; beszédére Simonyi Ernő képviselő hosszabb fejtegetéssel válaszolt. Zajos éljenzések közt Kossuthra és a függetlenségi pártra fél 12 óra tájban oszlott szét a közönség.“

A „Független Polgár“ irja reggeli lapjában:

„Fáklyásmenet. A reggeli számban jelentett fáklyásmenet szépen sikerült. Legnagyobb tetszést nyert Verhovay Gyula ur, ki a szabadelvü-kör előtt beszélt. Beszélt még hatással Futó Mihály, technikus. A Kálvin-térről a szabadelvü körig fáradt menet egészen a muzeum-utczáig ment, hol az ifjuság szónokainak Mocsáry válaszolt. Kimeritő tudósitást estilapunk hoz.“

Esti lapjaban nyolczvan ezerre becsüli az utczák hosszában özönlő tömeget.

Ezen lapok tudósitásaival szemközt hadd

lássa a közönség a honmentő sajtó „tárgyilagos“ és „hü“ leirásait. A fővárosban már kellőleg méltányolták e gyönyörüséges betöltését a sajtói tisztnek, most a vidék számára a fenebbi tudósitások mellett adjuk szóról szóra az „Ellenőr“ Hon“ és „Nemzeti Hirlap“ tudósitásait:

Az „Ellenőr“ tudósitójának hazugsága irja:

„A nemzeti nagy fáklyásmenet, mint a falragaszok hirdették, megtörtént. Volt is fáklyáknak lobogtatása s torkoknak orditása, de egyéb semmi. Egy pár diákgyerek, czipész- és szabólegények és a szélsőbaloldali választók csoportja képezte a tömeget, mely fáklyát vitt, s éljenzett mindenkit, csak nem a kormányt; a kiváncsiak nagyobb része pedig jókat nevetett a komikus, mert másnak nem mondható, felkiáltásokon. A szénatér, meg kell adni, korán tele volt gyerekekkel, kik már fél nyolcz órakor kezdték éltetni a „nemzeti hazát“, „nemzeti bankot“ s „nemzeti vámterületet.“ Nem hiányzott se a zászló, se Rácz Pali; csak a vörös toll, pedig ott volt Verhovay is. A kiváncsiak oly nagy számmal álltak el az utczákat, hogy a kis fáklyás-csoport 9 után érkezhetett csak a szabadelvü kör elé, hol a falaknak beszélt rekedt hangon egy ur és Verhovay arról, hogy Magyarország a földszinéről eltöröltetik, ha a nemzeti bankot és önálló vámterületet kiresztjük kezeink közül. Éljenzés és nevetés volt a felelet. Innen a szélsőbaloldal club helyisége felé hömpölygött a tömeg s megtisztelte fáklyásmenettel e helyiséget is. Két fiatal ember esküdözött a „szent haza“ és „szent szabadság“ mellett, s átkozott valakit az osztrákok körül, talán Lucamot, de a nevet nem mondta. Ezeknek Mocsáry Lajos felelt, s a fáklyások innen a megmaradt fáklyákkal a szélső jobboldalhoz mentek, de már a közönség annyira szétoszlott, hogy valaki csak proforma szónokolt és kiabált.“

A „Hon“ hazafias szeme ekkor vakult meg: „Azon tüntetés, melyet a szélső baloldali ujságirók ma estére rendeztek, csakugyan megtartatott. Este 8 órakor a kalvintéren mintegy 100 fáklyát gyujtottak meg az összegyült deákok és polgárok, s roppant tömeg kiváncsi néptől kisértetve vonultak az előre megjelölt utczákon át a szabadelvüpárt helyiségeihez. Ide érve Futó Mihály technikus szólt először, azután Verhovay. A magyar nemzet nevében követelte az önálló vámterületet és bankot, felemlegette a királynak az alkotmányra tett esküjét, s kérte a pártot, hogy az alkut a nemzet javára kössék meg. A fáklyásmenet a körben nem jelentetett be előre, s a két szónok szava nem hallott fel az utczáról az emeletre, s ezért nem is válaszolt beszédeikre senki sem. — A menet ezután a muzeum-utczába vonult, a közjogi ellenzék körhelyisége elé, mely a tisztelgőket kivilágitva várta. Itt a tüntetés teljesen szélső baloldali jelleget öltött. A fáklyások szónokai Lukács Gyula és Madarász Samu a nemzet eladott jogait sajnálgatták; Mocsáry és Simonyi válaszoltak nekik. A nemzet ifjusága megértiaz ő elveiket, mondák, s mindkettő kifejezést adott azon ujabban felkapott eszmének, hogy a nemzet most már a szélsőbal elvejhez tér vissza. A menet hosszas éljenzések után a hymnust énekelve eloszlott. A conservativek clubbját a menet nem kereste föl.“

A „Nemzeti Hirlap“ tudósitói hüsége igy boszankodik.

„A szabadelvü párt klubjában ma az esti órákban, rendes szokás szerint több képviselő s klubtag volt jelen, ki kártyával, ki ujságolvasással, ki politizálással töltve az időt. Kilencz óra felé némelyek szokatlan világosságot vettek észre a lánczhid-tér felől, mire többen az ablakokhoz siettek. Épen ekkor állt fel a téren rendetlen tömegben egy csomó fáklyás, néhány száz kiváncsi embertől körülvéve. Valahonnan egy asztalt hoztak elő, arra felállt egy barna fiatal ember s ugy látszott, hogy beszél, mert hevesen ágált kezével, s mert midőn az asztalról leszállt, éljenhez hasonló kiáltás volt hallható. Utána egy szőke fiatalember állt fel az asztalra s tette ugyanazt. A körülállók sok füstött nyeltek s kiabáltak, aztán nehány percz mulva elszéledtek. E pillanatban veszszük a hirt, hogy ezen szokatlan látvány egy fáklyászene volt, mely az önálló vámterülethez ragaszkodó képviselőknek szólt; mely azonban a szabadelvü-párt köre előtt meglehetős fiaskot csinált. Oly elemek vették ugyanis kezökbe e tüntetés rendezését, melyek, ha nyomnának valamit a latban, az ügyet csak kompromittálhatnák. Ez szerencsére nem történt meg: azok, kik ma este a lánczhidtéren a siket falaknak beszéltek, s válaszra nem méltatva voltak kénytelenek tovább vonulni, remélhetőleg ép ugy nem képesek ártani az önálló vámterület ügyének, a mint nem tudtak neki használni. Fiaskójuk nem az ügy, hanem a szereplők fiaskója volt.“

Adjon isten nekünk több ilyen fiaskot, az ügynek pedig mindenütt hasonló eredményt.

A „N. fr. Pr.“-nek táviriák:

A megtörtént fáklyásmenetteli tüntetés miatt az izgatottság átalánosan igen nagy. Mindnyájan, még a féligmeddig komoly politikusok sem foghatják fel mért nem tiltotta el egyszerüen Tisza a demonstrátiót. Hogy ha a parlamentben interpellálták volna ez iránt, a tulsulyban levő többség Tiszának igazat adott volna.

*

Ugyan e lapnak másik távirata igy szól:

A fáklyásmenetteli tüntetés az önálló vámterület és független nemzeti jegybank érdekében, azon képviselők tiszteletére, kik e mellett, és a Bécsben felállitott pontozatok ellen nyilatkoztak, végbement. A szénatéren 8 órakor nagyszámu néptömeg gyült össze. 9 órakor 500 fáklyás foglalt helyet. Szünni nem akaró éljenek között vonult a néptömeg a kereskedelmi csarnokhoz, hol a szabadelvü párt helyisége van, a néptömegek elhelyezkedtek a nagy kiterjedésü téren. Leginkább tanulók és más fiatal emberek voltak láthatók. Komoly férfiak és befolyásos egyének majdnem egészen hiányoztak. Egy joghallgató emelt első izben szót. Futó Mihály a nemzet védőjének tolta fel magát és a külön vámterületet és a nemzeti bankot követelte. Követeli, hogy a képviselők ismerjék meg kötelességüket és tegyék meg azt, a mit a nép kiván. Utána majdnem hihetetlen phrázisokban Verhovay Gyula beszélt, — melyeknek refrainje igy hangzott: „Bécs ki akar bennünket fosztani.“ A képviselők — ugymond — gondoskodjanak arról, hogy Tisza a nemzeti bankot és önálló vámterületet vagy magával hozza, vagy mihamarább haza jöjjön. Hogy ezen beszédek a tömeg által végtelenül helyeseltettek, az magától értetődik. De a szabadelvü párt ablakai ki nem nyitattak. — Senki sem felelt. A képviselők — kiknek nagy része távol volt — semmi közösséget nem akartak a fölizgatott tömeggel. A dolgot ugy vették fel, hogy a fáklyásmenet sem őket, sem a pártot nem illeti, mert sénki a tüntetés rendezői közül nem birt annyi tapintattal, hogy egy küldöttséget menesztett volna a körhöz. A szabadelvü párttól a jobb és a szélső baloldali ellenzék köre elé vonult a menet. A fáklyák elégtek és a tömeg szétoszlott.

A förendiház ülése április 29-én.

Elnök: Majláth György országbiró, jegyző Zichy Fer. Viktor gr. A kormány részéről jelen van Perczel Béla.

Elnök az ülést d. u. 1 órakor megnyitja.

Elnök mindenekelőtt szomorodott szivvel jelenti Perger János kassai püspök és br. Sina Simon halálát. Szóló a förendek akaratának vél kifejezést adni, ha mindkét férfiunak emléke jegyzőkönyvbe igtattatik. (Helyeslés). Ezután jelenti, hogy Árva, Alsó-Fehér, Kolozsmegye és Versecz város részvétüket fejezik ki Deák Ferencz halála felett.

Zichy Ottó gróf meghivó levelét bemutatta, Apor Géza és Uray Gyula bárok pedig bizonytalan időre szabadságot kérnek. Végül a közlekedésügyi miniszter átiratát közli, melyben a Margithid megnyitatására a förendek meghivatnak. — Az átirat felolvasás után tudomásul vétetik.

Szögyényi Marich László a hármas állandó bizottságnak, a népiskolai hatóságokról szóló jelentését nyitja be. — Ki fog nyomatni és szétosztatni. A jegyzőkönyv hitelesitetvén az ülés eloszlott.

Ülés vége 1 óra 30 perczkor.

A szesz adó.

(— Lukács Féla könyvéből. —)

A mi a szeszadót illeti, az Ausztriába 1829-ben, Magyarországba pedig 1850-ben hozatott be. Az adónak kulcsa a használt erjesztő edények ürtartalma volt, czélja pedig a szeszfogyasztásnak állami megadóztatása. Az adótételek az államnak szaporodó szükségleteihez képest folytonosan (nevezetesen 1856-ban) felebb emeltettek. A szeszipárosok panaszai folytán 1858-ban egy szakbizottmány hivatott egybe, melynek javaslatai alapján az 1862. julius 9-én kelt törvény a szesztermelést nem a használt edények ürtartalma, hanem a szeszgyártmány mennyisége és foktartalma szerint adóztatta meg. E megadóztatási mód azonban a gyakorlatban nagyon hiányosnak bizonyult, mert a termelt mennyiség és foktartalom ellenőrzése végett alkalmazott szeszmérőgéppel számos visszaélés történt, melyek a törvényt megsértő gyárosnak adtak előnyöket a becsületes termelő fölött. E hiányokon segitendő jött létre az 1865-ik október 18-án kelt törvény, mely a szeszadónál a kényszeritett átalányozási rendszert hozta be, s melyszerint az adó a használt edények, erjtartam, részint az utóbbi években fizetett adó alapján is egy bizonyos átalányban állapittatott meg, a szesztermelőre bizatván, hogy az átalány alapjául szolgáló feltételek mellett, minő és mennyi szeszt akar, vagy képes gyártani.

Az 1867. szeptember 30-án a két pénzügyminiszterium közt kötött egyezmény azonban konstatálta, hogy ez a rendszer „az államkincstárra nézve igen hátrányos“, miután a nagyobb szeszfőzdék üzletüknél oda törekednek, hogy tartalomdus anyagok választása s a czefrék erjedésének rendkivüli gyorsitása által az adóátalányban foglalt ürmeretből, melyet az átalányitás egyik időszakától a másikig kisebbittettek, a lehető legnagyobb szeszmennyiséget állitsák elő, sőt a dolog már odáig jutott, hogy egyes nagyobb szeszfőzdék főleg a czukor üledékből háromannyi szeszt is termeltek, mint a mennyi után az átalány szerint adót fizettek.“ A szeszadómennyiség innen eredő csökkenését fokozta még az hogy égetett szeszes folyadékok külföldre való kivitelénél a teljes szeszadótétel, vagyis az állampénztárba befolyt adón kivül még 200 százaléknyi dij fizettetett vissza. Ezen s még más, az államkincstárra nézve káros körülmények orvoslása végett, a két pénzügyminiszter több oly intézkedésben állapodott meg, melyek a vám és kereskedelmi szerződés alapján a két törvényhozás elé terjesztendő törvényjavaslatokba felveendők, s melyek oda irányultak, hogy a szeszadó az államkincstárra nézve jövedelmezőbbé tétessék. A magyarországi szeszfőzők felszólalásának azonban sikerült ezen kiválólag az ausztriai pénzügyminiszterium által hangsulyozott adófölemelést megakadályozni. A külföldre kivitt szesz adóvisszatérítése leszállittatott ugyan, de az a magyarországi és ausztriai szesztermelők felszólalása folytán, ismét az előbbeni összegre emeltetett fel csakhamar.

A két törvényhozás által 1868-ban elfogadott törvények alapján, melyekben lényeges változtatás azóta nem történt, a kényszeritett átalányozás rendszere elejtetett, s a szesztermelés részint megváltás, részint szabad kiegyezkedés, részint az árszabás szerint adóztattatik meg. A megváltás vagy átalányozásnál irányadó a gyár termelési képessége és megváltás utján azon nagyobbszerü szeszfőzdék fizetik adójukat, melyek a szeszes italokat liszttartalmu terményekből, répából vagy czukorülledékből (melasse) állitják elő. Szabad egyezkedés utján azon kisebbszerü szeszfőzdék fizethetik adójukat, melyekben az erjesztő edények összes ürmérete 17 hektoliternél kisebb és szeszes italokat liszttartalmu anyagokból, répából, vagy czukorülledékből állitanak elő, vagy azon szeszfőzdék, melyek ha nagyobbak is, más anyagokból gyártják a szeszes italokat. Arszabás szerinti adófizetésnek pedig akkor van helye, ha ezen utóbbi szeszfőzdékkel szabad egyezkedés létre nem jö. *)

Az adótételek következők:

a megváltás és szabad egyezkedés alá eső szeszfőzdéknél minden hektoliter és a hivatalos 100 foku szeszmérő minden lángszeszfoka után 10., kr;

azon szeszfőzdékre nézve, melyek adójukat árszabás szerint fizetik, hektoliterként:

liszttartalmu termények, répafajok, répa-czukorülledék használatánál 66 kr, ha som, alma stb., sörházi hulladékok használtatnak 44 kr, szőlőtörkölynél 33 kr, csontáros gyümölcsöknél 66 kr.;

magasabb czukortartalmu anyagok használatánál minden hekt. és a hivatalos 100 foku szeszmérő minden szeszlángfoka után 10., kr. fizetendő.

Ha szeszes folyadékok külföldre vitetnek, minden hekteliter és fok után 10., kr. terittetik vissza.**)

A szeszadóra vonatkozólag a két államnak egymással ellentétes érdekei — épugy mint a határvámnál — 1867 óta szintén kitüntek és constatálhatók.

A két pénzügyminiszterium közt 1867. szeptemberben kötött egyezmény, mely, mint mondtuk, adófölemelést, másrészt a kivitt szesz után visszatéritendő fogyasztási adónak leszállitását czélozta — nem volt keresztülvihető.

Miután Ausztriában a szesztermelés előnyösebb helyzetben van, az osztrák pénzügyminiszterek, (b. Becke épugy mint később dr. Brestl) a kincstárra nézve jövedelmezőbbé akarták tenni az adónemet, a czélbavett intézkedések ellen azonban ugy a magyarországi szesztermelők, mint az 1869-ki szeszadóenquéte határozottan felszólalt és ez ideig sikerült megakadályozni azt, hogy a szeszgyártás terhesebb adóval sujtassék.

De másrészről az 1869-iki magyarországi adóenquéte kimutatá azon veszélyeket, — melyek az 1868-iki szeszadó törvény mellett is a magyarországi szeszgyártást az ausztriai és poroszországival szemben fenyegetik. Nevezetesen kimutatá, hogy a nyerstermelésre Ausztriában felhasznált nyers anyagok nagyobb keményitő- és czukortartalommal birnak s a jobb minőség daczára az ár egyenlő; hogy az osztrák vaspályahálózat az ausztriai szesz kivitelének nagyobb előnyöket biztosit, s hogy például a déli vasut, bár Budapest csak oly messze esik Trieszttől mint Bécs, Magyarországra nézve más, Ausztriára nézve ismét más vitelbéreket szab; kimutatá, hogy az ausztriai szesztermelés olcsóbb és jobb munkaerővel, olcsóbb tőkével és jobb szénnel, jobb országuttal, több s közelebb fekvő gépmühelylyel rendelkezik. Számitsuk még mindezekhez a sulyosabb adó terhet, mely a direct adók nagymérvü fölemelése folytán a magyarországi szeszgyártásra nehezedik, a magasabb házosztályadót, a segédmunkások, napszámosok adóját, mely nálunk a szesztermelésre is nehezedik, azt, hogy Ausztriában a szeszgyáros a hitelezett adót váltó által is fedezheti; akkor az ausztriai szeszgyárosok előnye a magyarországiak fölött határozott és nagy. Hasonló előnyökben részesül a poroszországi szesztermelés. Mindezen körülmények megmagyarázzák, hogy miért hanyatlott virágzó szeziparunk oly gyorsan és oly nagyon.

Mindezen hátrányokat constatálta már az 1869-iki magyarországi adóenquete. „A szeszfogyasztási adónak a birodalom mindkét részében törvény által meghatározott egyenlősége mellett azonban az adótörvény csak azon lényeges tényezőket veheti tekintetbe a nyersanyag különbségében — (mint az osztrák burgonya jósága és olcsósága a kevésbbé jó, sőt drága magyar burgonya és kukoricza ellenében) fekiisznek“, mondja e szakbizottmány a pénzügyminiszterhez intézett jelentésében. Constatálja, hogy már az 1868-ki szeszadótörvény alapján is a magyarországi szesztermelés minden más körülmény mellőzése mellett is, a nyers anyagban fekvő különbségnél fogva már inkább meg van adóztatva, mint az ausztriai; hangsulyozza, hogy Magyarországra nézve az átalányozási rendszer a legczélszerübb, s a kisebb szeszfőzdékre nézve az adónak leszállitását hozza javaslatba.

A magyar adó-énquete ezen javaslatai meg — természetesen az ausztriai kormánynál találtak ellenzésre, mely nem volt hajlandó hozzájárulni oly intézkedésekhez, melyek a magyarországi szesztermelés versenyképességét fokozták volna.

Szesztermelésünk ez egyenetlen küldelemben össze is roskadt.

De hát legalább az ausztriai kormányt is megakadályoztuk abban, hogy oly intézkedéseket létesitsen az ausztriai szesztermelés körül, melyek az ausztriai kincstár jövedelmeit szaporitották, — a nélkül — hogy az ausztriai kormány legjobb meggyőződése szerint — az ausztriai szesztermelést veszélyeztették volna.

Irjunk-e bővebb commentárt e tényekhez? Azt hisszük, fölösleges. Tény az, hogy Magyarország le nem szállithatott egy oly adónemet, melynek leszállitását közgazdasági érdekei parancsolták; tény az, hogy Ausztria nem módosithatott egy oly adónemet, melynek módositásától pénzügyi előnyt remél, a nélkül, hogy közgazdasági érdekeit veszélyeztette volna. E tények is mutatják, hogy a két állam közgazdasági és pénzügyi érdekei egymástól mennyire különbözők.

*) 1868. XVI. tvczk. 1868. julius 8-án kelt törvény. Az osztrák pénzügym. 1736 és 22141. sz. a. rendeletei. — Magánosoknak, saját termelé ükből saját használatukra főzött pálinkája, ha nem több 56 liternél, adómentes. (1873-ig egy hectoliter volt adómentes.)

**) 1875. XIX. tczikk. 1875 május 18-án kelt trv. 1875. 15179 sz. a. kelt osztrák pénzügym. rendelet.

KÜLFÖLD.

A herczegovinai felkelők zöme még mindig a Duga-szorost őrzi, a montenegrói határ közelében Peko Pavlovich nem akar innét távozni, mert bizton hiszi, hogy a törökök ujabb kisérletet fognak tenni Niksicz élelmezésére. Dervis pasa, az uj hadügyminiszter utasitotta is Moukthar parancsnokot, hogy minden áron élelmezni kell az erődöt, mert az Montenegróval szemben igen fontos positió. Hussein Avni pasa 1862-ben is, mikor Omer pasa a zetai sikságot tartotta megszállva a legnagyobb áldozatok árán vitt véghez ily feladatot. — Hirszerint a niksiczi 1200 főnyi várőrségből 300 ember már is tönkre ment, részben betegségek és nélkülözések, részben a szakadatlan harczok folytán. Az erőd maga jó karban van; a régi körfalak kijavittattak, a tornyok meglehetős erősek és nehéz ágyukkal vannak felszerelve, ugy hogy a vár, ha el volna látva eleséggel, sokáig birna ellentállani. — A felkelők most Nikitza fejedelem követét várják, ki uj fegyverszünet iránt akar velük alkudozni. Az alkudozások, melyekre a vezérek többsége késznek nyilatkozott, Suttorinában fognak folytattatni.

Thessalia és Epirus. Janinából irják april 18-ikáról: Nálunk, hol a portának eddig anynyi felkeléssel kellett megküzdenie, most a legtelejesebb nyugalom uralkodik. Janina, Preveta Arta, Mouastir virágzó városok lettek, lakóik szorgalommal, értelmiséggel és meglehetős jólétnek örvendenek. A rablók, kik hosszu éveken át rémületben tartották az egész vidéket, ki vannak irtva, maradványaik a hozzáférhetlen hegységek közé szorultak. Azóta, hogy a görög kormány és a porta vállvetve iparkodnak a közbiztonságot fenntartani, a rablóknak csak igen ritkán sikerül valami tervük.

„A politikai szövetségesek“ czim alatt a szt.-pétervári „Graschdanin“ (A paraszt) czimü lap egy hosszabb czikket hozott, melyért felfüggesztetett állitólag, mert a czikk durva támadásokat foglal magában Ausztria ellen, a valóságban pedig azért, mert lerántotta a leplet Gortsakoff titkos terveiről. — E ezikk tartalma a következő: „Már a herczegokinai bosnyák főlkelés kezdetén megmondottuk, hogy Törökország nem képes a főlkelést lecsendesitni és a török keresztények igazságos ügyének komolyabb segélyre van szüksége, mint a török igéretek és osztrák prédikatiók. Azóta több mint nyolcz hónap telt le. Ugy a bel- mint a külföldi sajtóban sok béketervezet került nyilvánosságra. Az érdeklett hatalmak gyakran oly módon akarták lecsillapitni a lázadást, hogy a török farkasok jóllakjanak, de azért a szláv juhok még se legyenek széttépve. De nyilván ütött már a keresztények szabadulásának órája. Hiába való minden diplomatiai kombinatió a szenvedő török keresztenyek lecsendesitésére; a végzetes keleti kérdés megoldása meghiusult. De ez még nem minden. A török nemcsak nem volt képes végezni egy maroknyi félmeztelen és főlötte roszul fegyverkezett szláv néppel, hanem még érzékeny vereségeket is szenvedett általa. — És mi történt továbbá? A szomszédos nagy hatalmak a helyett, hogy a hirdetett semlegességet fentartották volna, oly konczertet kezdettek adni, mely dissonantiája miatt épenséggel kiáltatlan.

Hazai diplomatiánk mint a lázadás elején, ugy most is kijelentette a főlkelő vezéreknek, hogy az oroszok, a főlkelők fajrokonai, nem nyujthatnak nekik lényegesebb segitséget, mint a melyet Németország és Ausztria nyujthat, — e két hatalom, melyek egyike nyakas egykedvüséget tanusit a keleti kézdés irányában, másik pedig a ráják fajrokonainak kegyetlen üldözője. Emlékeztünk itt a csehek és szloveneknek tett igéretek meg nem tartására.

Meglehet, hogy mélységesebek tervek vezették diplomatiáinkat, meglehet, hogy a belviszonyok nem engedik, hogy Oroszország lépéseket tegyen a fajés hitrokonok érdekében, különben nem lehetne érteni, hogy miért kellett a főlkelőknek kijelenteni, hogy részvétre számithatnak ugyan, de segitségre nem számithatnak. Miért volt szükség oly nagy elözékenységgel viseltetni a hatalmak azon törekvése iránt, hogy a főlkelők segitséget ne kapjanak, holott ezt a hatalmak nem is sürgették? Midőn igy megkötötték a szlávok kezeit, Ausztriát szabaddá tették a keleti kérdések. A szlávok azon vereségek által, melyeket a törököknek okoztak, azt bizonyitották, hogy kivivták volna a függetlenségét és autonomiát, ha a több mint nem őszintén szövetkezett három kabinet kezeiket meg nem kötötték volna.

Nem lett volna szükség, hogy a hatalmak között Konstantinápoly miatt viszály álljon be, — mert a keresztények letették volna a fegyvert önállóságuk kivivása után, melyet Törökország kétségkivül elismert volna, ha épen azok által nem támogattatik, kik a lázadás kezdetén semlegességet igértek, De Ausztria, a szlávok egyik csalfa pártfogója szivesen hallgatta a dalt egy másik hatalom hasonló politikáról. És Ausztria előbb titokban, most nyiltan kezdi megszegni semlegességét és szépen bebizonyitotta, hogy a papiroson fekvő szövetség és barátságosdi nagyon keveset ér a diplomácziában, elfogta a főlkelő vezéreket (mint hirlik; török területen); nemzetközi vendégszeretet köpenye alatt felfogadja a menekülőket a harczterről, lefegyverzi őket és martalékul dobja a török vadságnak; a háborut senki által nem kért tárgyalásokkal meghosszabitotta, a felkelők nevében fegyverszünetett kötött, mely csak arra volt jó, hogy a törököket megszilárditsa, mert időt engedett nekik és még többet tett a törököknek az által, hogy megengedte a török csapatok kiszállását osztrák területre. Igy elegyedik a szlávok ellensége: Ausztria-Magyarország a keleti ügyekbe.

Ehhez járul még az is, hogy az osztrák-magyar kormány képviselője; Rodics báró merészkedett Oroszországot megsérteni az által, hogy a főlkelő vezérekkel tartott egyik értekezleten azt mondá, hogy Oroszországtól nem várhatnak semmit, és ne is bizzanak ezen hatalomba, mert egyszer már megveretett Törökország által. Ezen sértés, daczára a Bécsből jövő dementiknek megerősittetik a „Russk. Mir“ levelezője által, kinek jelenlétében Rodics igy nyilatkozott. — Ide vezet minket az u. n. barátság Ausztriával. A mi pedig Németországgal való barátságunkat illeti, ezt eléggé jellemzi Bismarck lapjának, a „Nordd. Allg. Ztg.“-nak ujabb nyilatkozata, mely szerint nem Németország van lekötelezve Oroszországnak 1870-ért, hanem megforditva, mert Németország nem engedte meg Oroszországnak, hogy ez a párisi szerződésnek a Fekete-tengerre vonatkozó részét megsemmisitse. Egyébiránt nem lehet kétség: Oroszország őszinte bizalmatlansággal viseltetik Ausztria iránt; és jegyezzék meg az osztrák lapok, hogy ezen érzelmeket egy pár helyreigazitó sorral megváltoztatni nem lehet.“

A porta a három-császár kormányhoz intézett legujabb jegyzékében hallomás szerint elég világosan kifejezte azon óhajtását, hogy a felkelés elnyomására közvetlen segélyt nyujtsanak neki, egyszersmind leplezett, de még is felismerhető módon utalt azon szolgálatokra, melyeket Oroszország annak idején a magyar forradalom elnyomásával Ausztriának tett.

Egyptomi segédcsapatokat kért a porta legközelebb a „Times“ értesülése szerint a khedivétől, nem tényleges hadi szolgálatra, de őrségekül Kisázsiában, hogy az ottan fekvő török csapatok felszabaduljanak. Már korábban Lire járt, hogy Abrahám bey e küldetéssel ment volt Kairóba. A „Patrie“ azonban azt hallja, hogy az egyptomi alkirály legkevésbé sem hajlandó a dologra, főleg miután hadai Abyssiniában óriási vereséget szenvedtek, a melyet minden áron minél előbb meg akar torolni. A „D. News“ alexandriai értesülése szerint a porta még e mellett bizonyos pénzösszegért is fordult Egyptomhoz.

A czár németországi utjára, melyet egészségi szempontból az idén is meg fog tenni, az egész külügyminiszteri irodát magával viszi, mely körülmény még inkább nyer fontotságban az által, hogy most Gortsakoff is elkiséri Emsbe a czár, mig máskor Berlinen át egyenesen szokott Wildbadba menni. — Gortsakoff távolléte alatt, állandó segéde Gier vezeti az ügyeket, miután Jomini is a czár kiséretében lesz.

UJDONSÁGOK.

A hivatalos lapból. A király f. évi april hó 13-án kelt határozványával Thanlow Keresztély cs. kir. consuli ügynökött Drontheim-ban ugyanoda fizetéseknélküli alconsullá és az ottani consuli ügynökség vezetőjévé, a tariffaszerü consuli illetékek szedésére való felügyositással, kinevezte.

Kinevezések. A m. kir. igazságügyminister a hajdúböszörményi kir. járásbirósághoz aljegyzővé Mészáros Kálmán ügyvédjelöltet; Kovacic Ferencz I-sö oszt. számtisztet a fiumei kir. pénzügyiga zgatósághoz számtanácsossá; Skalitz Ferencz dohánygyári számtisztté; — s Bayer Domonkos, dohánygyári gyakorn okot dohánygyári hivatalnoktá nevezte ki.

Vásárügy. A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter Pest-, Pilis- és Solt t. e. megyék területéhez tartozó Kalocsa városnak megengedte, hogy az ott f. márczius 19-én és következő napjain árvizveszély miatt meg nem

---

TÁRCZA.

Üllő és kalapács.

— Regény. —

Irta:

Spielhagen Frigyes.

MÁSODIK KÖTET.

(Folytatás.)

XIII. Rész.

Az orvos elhallgatott; azt hiszem csendes hálaimát rebegett.

— Tudjuk-e már, hogy távozni akarunk, — szólalt meg egyszerre az őrmester mély hangja, lámpával kezében lépve szobámba.

— Holnap pont kilencz órára kocsit kell rendelnünk. Azt hisszük nyolczkor sem volna korán az indulás, — folytatá az öreg, valódi gyönyörrel dörzsölve kezeit.

Állitása szerint oly érzés lepte meg, mint midőn a medvének mind hét érzéke viczkándozik. De arczának ezer redőiről hirtelen elvonult a mosoly, s az orvoshoz hajolva, halk hangon mondá:

— Most még ama ficzkót kell elüznünk, igen, mielőbb. Ez még gonoszabb az öregeknél is.

— Én is azt hiszem, — jegyzé meg az orvos. — Az öregnek én irtam meg utlevelét, most önön a sor mammuth, hogy a fiatalnak megirja azt. Igen ezt meg kell tennie!

Nem válaszoltam, hanem mereven pillanték a kandallóban lévő izzó parázsra, azonban csak a szemeimet boritó fátyolon keresztül láthatám.

XIV. Rész.

Fátyolon keresztül szemlélém fogságom többi lefolyt éveit; fátyolon, melyet az idő szövött szellemkezével, de oly sürüre, hogy a férfiu visszapillantó tekintete fel ne ismerné a szineket, és alakokat.

Legtisztábban szemlélhető éltem e korszakának háttere. Most, annyi év mulva is képes vagyok bár mely perczben, — főleg behunyt szemmel — a lakhelyiséget a legapróbb részletekig képzetem elé idézni; különösen két világitásban látom ezt egészen tisztán.

Az egyik derült tavaszi regg, gyönyörü kék égboltozattal; mely alatt a vén épület csucsos tetőzete, magasan emelkedik a légbe, mintha a fogalom a fogságról csak egy képzelgő agy réme volna.

A magas tetőzeten a verebek csiripeltek. A verebek csiriplése által, ha kora reggel hallom még most is ezer évvel ifjabbnak tünik fel a világ előttem. Azt hiszem az édénben, Ádám és Éva konyhája körül sem cseveghettek vidámabban, tolakodóbban. — A nap magasra emelkedik, felkuszik a folyondárral befutott vén falra, s be a csendes udvarba, az őrházba, melyből a vén mogorva őr, kezében kulcscsomaggal halad kényelmesen ez üde reggel, nem is gondolva zárra és lakatra.

A másik világitás késő őszi estét mutat. Nyugaton, tul a kréta sziget partján a nap hanyatlóban van; s az égen függő nehéz felhők bibor szinben ragyognak. A tenger felől hüvös szellő emelkedik, s a hullámok morajа hallatszik, bár a bástyafőről a dagály nem látható. A kertben levő magas fák lombjai susognak, s a sárgult, száraz levelek alá hullanak, s lépteim alatt csörögnek, midőn a lak felé sietek. Ma ugy, mint mindenkor, szivesen látott vendég volnék a családnál, de ma nem volnék képes a sok barátságos tekintetet elviselni. Kevéssel előbb még komoran, kétségbe esve pillanték a nehéz felhőkre, s a régi deämon felébredt keblemben, fülembe susogva:

Még két év, két egész év! Egyetlen ugrással szabad vagy, s a legelső sajka elvisz a nagy világba, és . . . mentve vagy. E helyett te hajlandó vagy börtönödbe visszatérni, a négy fal közé, hová semmi sem sző, csak saját akaratod! Szabad akaratod! Mióta korlátolt ez akarat? Hisz eladtad! Be, be czelládba, zár és lakat mögé, el e ködös légből!

Tavaszderü és őszi alkony! Sokkal több derü, mint alkony! Ha meggondolom, be kell ismernem, hogy több volt a derü mint az alkony, a derü volt a rendszeres, amaz rendkivüli állapot. Felfogásunktól lelkiállapotunktól függ ez tulajdonkép. Lelkem derüje fokozatosan növekedett, mint a napvilág; s mi egykor zürösen állt lelki szemeim előtt, azt most a legszebb rendben szemlélhetem.

Atyai barátom óhajtása rég valósult; a fegyházban munkához szoktam. A munka életszükségletemmé vált. Oly napot elveszettnek tarték, melyre visszapillantva, ugy találám, hogy semmi bevégzett dolgot fel nem mutathatok. A munkához szükséges ügyességet, gyors áttekintést elsajátitotttam. A fegyházban sokféle iparág munkáltatik, s majd mindegyikében szereztem gyakorlatot, és rövid idő alatt felülmultam a megőszült munkásokat. Az igazgató sokszor ismétlé, hogy az intézet legjobb munkása én vagyok. E dicséret büszkévé, és alázatossá tesz, büszkévé, mert a dicséret az ő ajkáról a legnagyobb megtiszteltetés részemre, alázatossá; mert tudom, hogy mindent, a mit tudok, néki köszönhetek. A nyers erőt, mely határt és mértéket nem ismert, s mely czél nélkül halálra tombolta volna önmagát, rendes mederbe vezeté. Megtanitott, természetes eszemet, melylyel az iskolában nem boldogultak, mint értékes kincset tekinteni, mely néha egy két láng elmével is felér vagy, — miként néha mosolyogva megjegyzé, mely talán valóban lángelme. Nem gyötrött oly tanulmányokkal, mik nem illettek agyamba; hamar belátta, hogy értelmesen és folyékonyan mindig csakis anyanyelvemen tudom magam kifejezni, s elengedé, — szorosan a legszükségessebbre szoritkozva, — az idegen nyelvek tanulását. Tudta jól, hogy Göethe, Schiller és Lessinggel nem tudok eltelni, de nem feltételezte hogy véle és Paulával a divatos napi irodalom felett vitatkozhatnám. E helyett természet, és mértani tudományából meriteni teljes szabadságot enged; s nagy gyönyörüségére válik, ha saját kis mühelyében, melyet évek előtt berendezett maga részéről, — egy gépet, vagy valamely gép részét, utasitása szerint, szeme előtt készitek. Szeme előtt — mert keze nyugodott, nyugodnia kellett, miután a legcsekélyebb munka kifárasztá, és veszélyes lehetett életére.

— Nem tudom, mivé lennék ön nélkül; — szólt fajdalmas mosolylyal. Én az ön erejének feleslegéből táplálkozom. Az ön karja az én karom; keze az én kezem, s lélekzete az én lélekzetem. Egy év mulva ön távozik innen, én tehát még egy évig élek; mert kar, kéz és lélekzet nélkül élni lehetetlen.

Először történt, hogy e nemes sápadt ajkról lly csüggedt szavak hangzottak. Egészen megdöbbentem. Mindig bátornak, s mindenre késznek láttam őt: mindig beleélte magát a körülményekbe. Most ijedten pillanték rá és csak most tünt fel előttem a pusztulás egész valójában, melyet e hat év előidézett.

Hat év! Majdnem hihetetlen, hogy az itt leélt idő hat év. Ez idő alatt alig történt valami változás körültünk. Ha komolyan meggondolom, még sem folyt az le minden változás nélkül. A szőllőindák, melyek midőn hat év előtt Paula szobájában betegen feküdtem, csak is az ablakra kusztak, most egész a ház tetőig futottak fel, a loncz lugos, melyet a fiukkal készitek akkor, most már tömör zöld falat képez, és Paulának kedvencz helye, mert innen egyenesen a házra lehetett látni, mi a kerti lakból és Belvederről lehetetlen.

A kertilak most nem épen kellemes tartózkodási hely, s ennek oka az, hogy Benno időközben hat évvel korosabb lett, „Faustot“ olvasta, s okvetlen magas ivezetü góth izlésü szobát óhajtott, melyet fegyverekkel mindenféle müszerekkel és ódon butorokkal megtöltött, mihez legalkalmasbnak találta a csucsives ablakokkal ellátott kerti szobát.

Benno most meg van győződve arról, hogy atyjának van igaza, ki őt az orvosi, és természettudományi szakmára szánta; és nem Paulának, ki minden áron nyelvészt akart képezni belőle; mert Benno most már megitélheti ezt, miután a dicső tizenkét évet betölté, s értelmiségben majdnem mindenki felett egy fejjel kimagasloit.

A nálánál két évvel fiatalabb Kurttal szemben a valóságban is ugy volt, s Kurt már nem is törekedett véle versenyezni; mert e magas alak egészen a Zehren családba vág, s még atyjánál is nagyobbnak igérkezik. De Kurt sem panaszkodhatik. Ő széles vállu, erős karu ifju, s tömör bodor haja a munkást jelző széles homlokra borul. Ő igen szerény, és igénytelen, de tekintete meglepően határozott, s ajka szilárd kifejezésü, főleg ha valamely erőmütani feladványon gondolkozott, vagy ha ügyes fogással az eszmét valósitni törekedett, mi rendesen rövid kisérlet után sikerült.

(Folytatása köv.)

t·rtathatott orsz. vásár helyett f. é. május 7., 8., 9-ikén, Esztergommegyében kebelezett **Bátorkesz** községnek pedig hogy a nevezett községben máj. 1-ső és 2-ik napjain tartatni szokott orsz. vásár ez évben kivételkép ugyanezen hó 8. és 9-ik napjain tartathassék meg.

Pályázatok A nagyszebeni kir. államgymnáziumnál a latin és görög nyelv; a soproni államfőreáltanodánál a VIII. osztály megnyiltával a földrajz tanszéke s ezzel kapcsolatban az alsóbb osztályokban a magyar nyelv tanszéke üresedésbe jövén, ez állomásokra pályázat hirdettetik. Mindkettővel 1200 frt üzetés, 200 frt lakbér és ötödéves 100 frtnyi pótlék van egybekötve. — Folyamodványok az elsőre nézve az erd. tankerületi főigazgatósághoz Kolosvártt; a másodikra nézve a győri tankerületi igazgatósághoz nyujtandók be, s ha pályázók még alkalmazva nincsenek, egyenesen a tanügyi miniszteriumhoz.

— A m. t. akadémia II. osztálya május 1-én d. u. 5 órakor ülést tart. Tárgyai a következők: 1. Szilágyi Ferencz l. t. értekezése „a germanizálás történelméből a két magyar hazában II. József alatt.“ 2. Fraknói Vilmos r. t. értekezése „Verbőczy István a mohácsi vész alatt“. Budapesten, 1876. april 29. Fraknói Vilmos, osztálytitkár.

— A kataszteri munkálatok nem haladhatnak oly gyorsan mint a kormány óhajtaná mert sok nehézségbe ütköznek. Az ezzel foglalkozó közegeknek számos akadálylyal kell megküzdeni, melyek elfogultságból merülnek fel a felek részéről miután adóról van szó. Sok esetben megtörténik, hogy 10 hónap mulva is, többszörösen kell irni a birtokosokhoz, hogy a telekönyveket és fölmérési térképeket használat végett adják ki. Sok helyütt kell idővesztő, sőt mai napig is eredménytelen levelezéseket váltani közhatóságokkal, hiányszó munkálatok elkérése iránt. — A katesteri ügyében legujabban azon pótintézkedés történt, hogy a mely kerületben a munkával hátra vannak, pótbiztosok neveztetnek ki, hogy az előmunkálatok junius hóra elkészüljenek. Ez megnyugvásul szolgál arra nézve hogy a földadó szabályozása minél rövidebb idő alatt befejeztetik.

— Pestmegyei dolgok. Pestmegye bizottsági tagjává april 23-án a gyömrői kerületben Kiss Nihály üllői biró egyhangulag megválasztatott; a váczi II. alválasztó kerületben pedig Pestmegye biz. tagjává april 23-án Korpás József lett. — Az alsódabasi választó kerületben bizottsági tagul Radineczky Mihály ujkaztyéni jegyző; a hajósi kerületben Gallina Frigyes Hidassy ellenében; végül a dunapataji 2-ik al. kerületben egyenlő szavazatot (19-et) nyertek ifj. Bán M. Sándor, és Horáz János, s igy az előbbi igazoltatott.

— Kis-Pesten a bérházban levő egy osztályu elemiiskola helyett az iskolaszék két osztályut akar felállitani; a szükséges háztelek megszerzését s azon a tanoda felépitését a községbeli birtokosok és lakosok közt gyüjtés által fogják eszközölni, mire az engedélyt a felsőbb helyről már megkapták.

— A magyar mérnök és épitész-egylet 1876. évi május hó 28-án délelőtt 10 órakor Budapesten a magyar tudományos akademia Kisfaludy-termében XII. közgyülését tartja. A közgyülés tárgyai: 1. Tiszti jelentés. 2. A m. évi közgyülésből kiküldött számadás- és könyvtárvizsgáló bizottság jelentése. 3. A jelenlegi tisztikar lemondása és az uj tisztikar választása. 4. Nyolcz választmányi tag választása. 5. Számadás és könyvtárvizsgáló bizottság választása. 6. Netalán teendő inditványok tárgyalása. Az egylet az összes hazai vasut-vállalatokat és az I. szab. Duna-gőzhajózási társulatot megkérte, hogy azon egyleti tagoknak, kik május 22. és 28-ika közt Budapestre és május 28. és junius 10-ike közt vissza utaznak, menet-árkedvezményt nyujtsanak. Azok, kik ezen árkedvezményt igénybe venni szándékoznak, kéretnek, hogy ezen igazolót a jegyváltásnál előmutatni sziveskedjenek. A közgyülés előestéjén esti 6 órakor magán értekezlet tartatik az egylet helyiségeiben (régi Lloyd-épület, a Duna felől, II. emelet). A közgyülés után nagyobb, 6—7 napot igénybeveendő kirándulás rendeztetik a Dunán a vaskapuhoz — kapcsolatban a Ferencz-csatorna bajai és bezdáni zsilipjeinek, esetleg az egész csatornának, az osztrák államvasut oravicza-steyerdorfi (aninai) vonalának, az aninai vasműveknek, a temesvár-orsovai vasut némely mütárgyainak és a mehádiai fürdő megtekintésével — feltéve, hogy a kirándulásra május 22-ig legalább 100 résztvevő jelentkezik és a körülbelül 60 frtra tehető utazási költségre 30 frtot küld a titkárhoz.

— Fegyvertartási engedélyek bélyegmentessége. A m. k. pénzügyminiszteriumnak egyik rendelete folytán közhirré teszi a fővárosi hatóság, hogy a fegyvertartási engedélyek bélyeg illetékek alá nem esnek a mennyiben az emlitett engedélyek kieszközlésére Magyarországban csak is ott áll fenn a kötelezettség, a hol ez a közbiztonság egyes törvényhatóságok által hozott a m. k. belügyminiszter részéről jóváhagyott szabály alapján kivételesen elrendeltetik.

— A mütörténelmi kiállitásba a bécsi tanács még is elküldi a birtokában levő magyar történelmi emlékeket. Összesen hét ily tárgyat inditottak utnak, ezek; 1. egy festett tárcza, mely abból az időből származik, mikor Mátyás király Bécsben ütötte fel székhelyét. Ennek mindkét felső szegélyén jobbról balra Magyarország és Korvin Mátyás czimere van, közepén egy M betüvel; 2. négy Tököly idejéből származó kard; 3. három magyar vitézpánczél; 4. néhány szurony, melyek 1686-ban Buda ostrománál használtattak első izben! 5. egy magyar kelevéz a 17-ik századból; 6. két régi alaku huszár kard és egy csákány a 18. századból; 8. egy magyar csákány lövőszerkezettel a 18. századból.

— Az országos izr. ösztöndij-egyletnél Schreiber Ernesztina urnő elhalt férje, Schreiber Mór emlékére ösztöndijt alapitott. Az alapitványi összeg 2000 frt, melynek 100 frtnyi évi jövedelme „Schreiber Mór és Ernesztina-féle ösztöndij“ czim alatt fog adományoztatni. Emlitett egyletbe 100—100 forintnyi összeggel mint alapitók léptek: dr. Friedmann Bernát, Jellinek Mór, Mandl Ign. és társa, Pollák M. fia és társa, dr. Pollák S. és dr. Schwimmer Ernő.

— A nőrablás története, melyről a lapokban ismételve szó volt, nagyban foglalkoztatja a fővárosi társasköröket. A „Hon“ ma ez ügyről ujabb részleteket közöl; a többi között emlitvén, hogy egy fiatal özvegyről van szó, s hogy bizonyos bünjelek arra mutatnak, hogy e hölgy szobaleánya be van avatva a történetbe, melynek sulya egy V. nevü urra nehezedik, kit elfogtak. Mi azt halljuk, hogy a „Hon“ által közlött részletek régibb keletüek, s már tul vannak haladva. V. ur szabadon bocsáttatott, s a rejtelmes történet a hatóságok előtt is oly „megfoghatlannak“ látszik, hogy — bünjelek hiányában — a további nyomozással felhagytak.

— A dobutcza 81. sz. alatt lakó özvegy F-nének 6 élő gyermekén kivül egyéb vagyona alig volt. Háziura azonban ezen vagyonára nem igen reflektált s miután az özvegy nem volt képes lakbérét kifizetni, lefoglaltatta csekély ingóságait, a lakást pedig felmondta. Az özvegynek egyik 17 éves fia tegnap óvatosan titokban ki kezdte hordogatni a lakásból mindazt, mi könnyebben elszállitható volt. De a házmester épen azon pillanatban csipte nyakon, a melyben egy ágyat volt továbbitandó s oly dühbe jött, hogy megragadta a fiut, földhöz vágta s csakis a lármára összegyült embereknek volt köszönhető, hogy rajta nagyobb méltatlankodást el nem követett. A mindenesetre jogtalan cselekményen rajta kapott fiu azután a nyert ütlegeken kivül még egy elő hitt rendőr által elfogatván, be is kisértetett.

— Uj találmány. Egy igen érdekes uj találmány kopogtat be ujra az amerikai Egyesült-Államokból. Ez nyomva-iró, mely arra szolgál, hogy egy megfelelően combinált billentyü rendszer segélyével, leveleket, közleményeket azonnal nyomtatvány alakjában állitsunk elé, a nélkül, hogy azt még le kellene irnunk. Folyékon nyomófesték nem szükséges hozzá, s a lenyomott cikkről, épen ugy mint bármely üzleti levélről azonnal másolat vehető. Az elmés kis gép egy közönséges varrógép alakja és nagyságával bir. Ez oly találmány, mely csak jó szabadalmi-védtörvény oltalma alatt fejlődhetik a tökély elérhető magasabb fokáig, mivel a gyakorlati létesitésnél rendesen fölmerülő nehézségek legyőzése bizonyára még igen sok munkát és költségeket fog igényelni. Ezen nyomva-iró gépnek bizvást szép jövőt josolhatunk. A nyomva-irás gyorsasága a kezelő-egyén gyakorlottságától függ, s rövid idei gyakorlat után a közönséges kézirás sebességét mindenesetre tul képes haladni.

Rendőri hirek. Tegnap délután a belvárosi kalaputcza irányában az ott levő álló hajóról egy ismeretlen férfi a Dunába ugrott s egy ideig fönuszott, de csakhamar végképen elmerült. Az öngyilkos a hajón ócska kabátját hátrahagyta, melynek egyik zsebében 80 kr, több tót nyelven szerkesztett irat s egy czédula találtatott, melyre Josica István név volt irva. — Székely Antal czimfestő, 19 éves Berta leánya, tegnap délután 5 órakor a Wesselényi utcza 1. sz. alatti ház II-ik emeletéről az udvarba leugrott s szétzuzott tagokkal halva maradt. Az öngyilkosnő, atyja nyilatkozata szerint, szivbaja s nehéz betegsége miatt vetemedett ezen ketségbeesett tettre. — Özv. Trirna szül. Wessely Johanna, lipótmegyei nagybobróczi szül. 26 éves rom. kath. napszámosnő tegnap reggel 8 órakor a Sándor-utczában levő Ádám-féle uj épületről leesett s kevés idő mulva meghalt, hullája a kórházba szállittatott. — Tegnap délelőtt az ó-budai hajógyár munkás telepén egyik ház árnyékszékében egy 7—8 hónapos fiugyermek hullája találtatott, mely bonczolat végett kórházba szállittatott, az eset iránt pedig a rendőrség a nyomozást erélyesen elrendelte. — Egy volt tanuló Klein Józsefnek Guszti fiát instruktorkép több hónapon át tanitotta. Elment ő a második hónap első napján is tanitani, és ekkor előre kért 5 frtot, valamint egy hangjegykönyvet is egy napra: mire azután többé vissza sem tért, sem a pénzt, sem az elkölcsönzött könyvet nem küldötte vissza. Borzasztó büntény!

Rövid hirek. Simonyi és Gesztete községek között mult hét egyik éjjelén a financzok dohánycsempészekkel fegyveresen összeütköztek s két lovat lőttek le. — A budai Fröbl nőnevelési egylet az Albrecht uton levő gyermekkertje helyiségeiben ma délutáni 5 órakor választmányi ülést tart, melyben következők fognak tárgyaltatni: A legközelebb mult ülés jegyzőkönyvének hitelesitése. A pénztárnok jelentése a pénztárnak jelenlegi állásáról és előterjesztés a gyermekkert állapotáról. — — Egy csapat gonosztevő érkezett erős fedezet mellett az állami vasuton Kecskemétről tegnap esti 8 órakor fővárosunkba, hogy a fenyitő törvényszéknek átadassék. A banda hét tagból állt magyar paraszt viseletben, kik egy elágazott bankjegyhamisitó társasághoz tartoznak. Egész sereg kiváncsi néptömeg vette körül s kisérte eme sajátságos menetet, mely a váczíut hosszában a fenyitő törvényszék felé haladt. — A krisztina város János utczájában 29 sz. a. lakó Eberling Ferencz nevü korcsmáros lakásába mult éjjel egy nyitva felejtett ablakon át ismeretlen tolvajok hatoltak s abból ezüst evő eszközöket, zálog jegyeket s készpénzt loptak el. Ezen lopásnál igen komikus azon körülmény miként nevezett ház átellenében egy rendőr volt felállitva, ki azonban, ha olvasni tud s ujságokat olvas valószinüleg csak ezek utján tudandja meg, miként őrhelye közvetlen közelében egy ablakon be s ki mászkálhattak a tolvajok.

Fővárosi ügyek.

— A Margit-sziget megnyitása egyik laptársunk értesülése szerint april 30-án, vagyis mai napon történik meg. A hajóközlekedés e napon a tavalyi menetrend szerint ujból megkezdődik. — Ugyanekkor a közönség rendelkezésére bocsáttatnak a fürdők is. A fürdőidény május 15-én kezdődik, mikorára az árviz okozta rombolások helyreigazittatnak s az összes épületek a régi állapotba lesznek helyezve.

— A Magithid megnyitási ünnepélye alkalmából a főkapitányság ily értelmü hirdetményt tette közzé: A Szt. Margit hidján való közlekedés 1876. évi april 30-án fog ünnepélyesen megnyittatni. Ezen ünnepélyes megnyitásra vonatkozó rendőri intézkedések, a következőkben állapittattak meg: 1) A kimenet a Szt. Margit hidjához a nádor-utczán történik; a nádor-utcza a fő-uttól kezdve — az ünnepély tartamára — elzáratik. 2) A gyalog valamint kocsikon menő vendégek jegyeiket a nádor és fő-ut szegletén tartoznak előmutatni. — A gyalogok a kocsiut jobboldalát használhatják. — A kocsiknak a baloldalon kell maradniok. 3) Délelőtt 10 órától kezdve az ünnepély befejeztéig, a nádor-utczán — kezdve a fő-uttól egész a Szt. Margit hidjáig — a kocsin való közlekedés csak a meghivott vendégeknek engedtetik meg. 4) A Duna jobb partjáról (Budáról) jövő vendégek is csak a lánczhidon és nádor-utczán át juthatnak a Szt.-Margit hidjához. 5) A gyalog közönség közlekedéseül a nádor-utczának elzárt részén, a két oldaljárda fog szolgálni. 7) Az igazolási jegyek a nádor-utcza és Tüköry-gát sarkán ismét előmutatandók. E helyen a kocsin érkezett vendégek a baloldalon leszállanak. 7) Az üres kocsik a Duna partján térnek vissza. 8. A király megbizottja, a miniszterek, az országgyülés mindkét házának tagjai, a törvényszékek, a városi hatóság s katonaság, és meghivott testületek részére, a baloldali hidfőn a kocsiuton külön elzárt hely van kijelölve. — 9) A meghivott vendégek részére a hid mindkét járdája fentartatik. 10) Az ünnepélyes megnyitás után, mely déli 12 órakor vette kezdetét, a király megbizottja, utánna a 8-ik pontban felemlitettek és a meghivott vendégek fognak átvonulni. 11) A meg nem hivott közönség részére, azonnal a mint a király megbizottja s a 8-ik pontban érintettek a hid közepét elérték, a sorompók megnyittatnak. 12) Azok, kik az ünnepély bevégeztével kocsin kivánnak hazatérni, kocsijokat a lánczhidon át a Duna jobbpartján (Budán) a Szt.-Margit hidfője közelében levő fő-utra a katonai kincstár sütődéje (Proviant-haus) előtti térre rendelhetik. 13) A város balpartjára (Pestre) való visszamenetel csak a lánczhidon át történhetik. 14) Az ünnepély bevégeztéig a Szt.-Margit hidján a jobbpartról (Budáról) a balpartra (Pestre) való átjövet se gyalog, se kocsin meg nem engedhető. 15) Déli 12 órától kezdve az ünnepély bevégeztéig a közuti vaspálya közlekedése az irgalmas barátoktól kezdve egész a király-utcza szegletéig — beállittatik. 16) Miután előreláthatólag a közönség nagy részvétére számithatni, netalán történhető balesetek kikerülhetése végett a Szt.-Margit hidján való közlekedés délutáni 3 óráig csak a gyalog járó-kelő közönség részére lesz fentartva, mely felkéretik, hogy mindig a balkezére eső járdát használja. Budapesten, 1876. ápr. 28-án. Thaisz Elek, főkapitány.

— Az erdőmester jelentést tett a tanácsnak, hogy a meleg időjárás folytán a hernyók, különösen az u. n. vándorhernyók oly nagy mértékben elszaporodtak, hogy azok irtásáról okvetlenül kell gondoskodni. Minthogy e hernyók az egészségre is ártalmasak, azt javasolja az erdőmester, szólitsa fel a tanács a nyaralótulajdonosokat, hogy kertjeikben irtsák lehetőleg a hernyókat. A városi erdőkben hernyófészkeket petroleummal sikerrel égettek ki. Ezt ekkép végzik: egy pamat gyapotot petroleumba mártanak, beléduglák egy bádogszelenczébe, mely egy megfelelő hosszu póznára van tüzve. A gyapotot erre felül, hol a szelencze nyitva van, meggyujtják és oda tartják a hernyóknak. — Egy vidéki lapban egy kertész a következő irtószert ajánlja: Vegyünk elő egy jókora nagyságu fazekat vagy dézsát; szappanfőzés után töltsünk abba szappan-lugot, vagy még egyszerübben kezelve a dolgot, vegyünk kellő mennyiségü hamut, öntsük le azt forró vizzel, hogy erős lugot nyerjünk, aztán vegyünk elő egy hosszu rudra jól erősen felkötött meszelő pemecset, s azt a lugba mártva alkalmazzuk oda, a hol a hernyók gyülve vannak, s mihelyt ezen folyadékkal érintjük a hernyókat, azonnal lepotyognak s eldőglenek. Ezen irtó hadjáratot azonban lankadatlan szorgalommal kell folytatni és a folyadékot nem kimélni. Legtöbb pusztitást vihetünk végbe kora reggel, délben és este, midőn a hernyók tömegesülni szoktak.

— A főv. tanács a vásárigazgatóság azon előterjesztését, hogy a tüzifának minden köb métere után 3 krnyi rakbérdij szedessék, elfogadta, s jováhagyás végett a közgyülés elé fogja terjeszteni.

— A kőbányai magy. kir. fogyasztási adóhivatal f. é. márczius havára 257 frt 90 kr. kültelki fogyasztási adót szállitott be a főv. házi pénztári hivatalba.

Szinház, müvészet.

— A nemzeti szinházban ma ismét szorongott a közönség, hogy Nagyné-Benza asszonynak tapsolhasson, ki szabadságideje előtt utószor lépett föl. „Sába királynője“-ben Sulamitot énekle s a szó legmerészebb értelmében elragadta a hallgatóságot. Vagy féltuczatszor kellett a kihiváosknak engednie minden felvonás után. A dalmü egyébkép nem nyujtott mást mint eddigelé. Tannerné és Ellinger gyötörték magokat és a közönséget. Ódry Salamon szerepében ellenben folyton nyer hatásban. A rabszolganő kis parthiéját, mely azonban gyönyörü futamokkal bir, Human k. a. távozta folytán Nádainé énekli. A csere ellen nem lehet kifogásunk.

— A népszinházban ma egy uj bohózat került szinre, melynek sokat igérő czime „Nyomoruság a korsóban.“ A korsó és a darab bámulatos testvériességgel megosztozott a nyomoruságon, különösen ez utóbbi annyit tartva meg a roszból, hogy a darab czimét akár „Nyomoruság a darabban“ lehetett volna megtenni. — Egy ismeretest mese szolgál a „bohózatnak“ czimzett egészségtelenség tárgyául, kidolgozva elrettentő hosszadalmassággal az élczet visszatetsző tempókban, a humort pedig értelem nélküliségekben keresve. Történt ugyanis, hogy egy tejárus az ördögöt „butykosába“ szedte. Amde az ördög-korsó nyavalyatörés okoz annak, a ki kezében tartja. A ki pedig egyszer megfogja, az ki sem bocsáthatja körmei közül addig, a mig valaki el nem kéri tőle. Ebből származik aztán a sok „bohóság.“ Nyavalyatörésbe esnek tőle mindnyájan és látunk e közben grimace-okat, a mennyi csak egy-egy megördöngözött szegény ördögtől kitelhetik. Sőt egyikök hosszu kezet, másikuk rettentő orrt, a harmadik pedig még rettentőbb — szamárfület kap. A szamárfül tetszett. Hitták a szerzőt, mire Rákossy és Csepreghy jelent meg. — A darabnak igen-igen eleven részét képezi azon jelenet, mikor egy doktor, egy fiskális és egy magánzó megkóstol hizonyos hashajtó ásvány vizet, mire előfogja őket a hascsikarás és minduntalan ki kell szaladniok — engedelmet kérve. — A közönség jobb felének egy része mindezt annyira is mulattatónak találta, hogy az első felvonással megelégedve ott hagyta a jót a többiek számára. — A szereplők egyébirant nagy buzgalommal voltak, azonban a darab silányságán megtört minden igyekezetők. Sziklai Emiliának s Tamásinak egyaránt hálátlan szerepe volt, csak Tihanyi (Perenczy ügyvéd) és Horváth szerepe domborodott ki. — Miután ma ez előadás ismétlődik, az igen tisztelt közönség iránti jóakaratból ajánljuk, hogy elegendő számu — zsebkendőt vigyen magával. Hihető, hogy ma a szinpadra kényelemből egy uj alkotvány is fel lesz állitva, melynek homlokzatára nagy betükkel leszen felirva, hogy: „Itt“ — A szinház félig sem telt meg,

— Tóth József sirjáról gendoskodott az elhunyt müvész pályatársai és a hazai müvészet iránt érdeklődök kegyelete. Felekiné-Munkácsy Flóra adakozásokat gyüjtött egy emlékszoborra, s az már fel van állitva az elhunyt nagy müvész sirján. A szobron a müvész neve, születési és halálozási napja van följegyezve, egy oldalon pedig e szavak: „Nézzetek ide, az álmot játszom.„ E föliratot mint a „Főv. Lapok“ megjegyzik, az elhunyt müvész kéziratai között találták e czimmel: „Sirfámra.“ Ez a fölirat tehát saját készitménye és akarata.

Törvényszéki csarnok.

— A mult évben oly nagy sensatiót előidézett Koronay-féle bünper ujból foglalkoztatja a törvényszéket. — Koronay István volt budai ügyvéd s földbirtokos neje szül. Beke Aranka által többrendbeli bünténynyel vádoltatván, a volt budai törvényszék ez ügynek három napi tárgyalása után vádlott Koronaynak büntetéseül a vizsgálati fogságot tudta be. Ez ellen védője Füzessery Géza felebbezett különösen pedig azon indokból, mert vádlott a terhére rótt büntényt állitólag nem beszámitható állapotban követte el. A kir. tábla a felebbezés indokainál fogva e bünügyben pótvizsgálatot rendelt el. Ez ellen ismét a kir. ügyészség felebbezett. A legfőbb itélőszék azonban a kir. tábla határozatát megerősitette, — s igy most vádlott Koronay szakférfiak által meg fog vizsgáltatni, mely orvosi vizsgálat constatálandó lesz, hogy Koronay csakugyan beszámitható lelki állapotban volt-e, midőn a bünténynyt elkövette?

TÁVIRATOK.

Prága, ápr. 29. Windischgrácz herczeg altábornagy tegnap Taschauban meghalt.

Lyon, ápr. 29. A helybeli departementalis tanács 20,000 frankot szavazott meg egy munkásküldöttségnek a philadelphiai közkiállitásra küldése czéljából.

London, ápr. 29. A hivatalos lap mai száma hozza a királynő proklamatióját az indiai császári czim elfogadása tárgyában. — A négy millió fontos indiai kölcsönre beérkezett ajánlatok tegnap bontattak fel s összesen 8.700,000 font sterlingre rugnak.

München, apr. 29. A kamara visszautasitotta Herznek a küludvaroknál levő német-bajor követségek eltörlése iránt tett inditványát, miután Pfretzschner kijelentette, hogy a kormány soha sem fog e javaslatba beegyezni, és erélyesen tiltakozott a felfogás ellen, mintha a bajor követségeknek ellenőrizniök kellene a birodalmi követségeket.

London, apr. 29. A kereskedelmi törvényszék megszüntette a több hét előtt elrendelt vizsgálatot a Strathyde és Franconia hajók összeütközése tárgyában.

München, apr. 29. A kamarában Herz inditványa alkalmából az összes szabadelvü szónokok, Marquardsen, Voelk, Schauss és Grankenburger a birodalmi vasutterv ellen nyilatkoztak, de kijelentették, hogy egy még fel nem deritett kérdésben nem akarnak végérvényes állást foglalni.

Berlin, ápr. 29. A porosz képviselőházban hat órai vita után, melyben a földm. és a kereskedelmi miniszterek, valamint Bismarck hg. a birodalmi vasutakról szóló tvjavaslat mellett keltek sikra, e tvjavaslat névszerinti szavazás mellett 206 szóval 135 ellenében elfogadtatott.

Bécs, ápr. 29. Aub Dávid helybeli bankárt, ki a tőzsdén sértő nyilatkozatokat tett Ausztria ellen, — a rendőrigazgatóság Cislajthániából kiutasitotta. — Aub felebbezett.

Serajevo, ápr. 29. Petrovesa város környékének keresztény lakossága meghódolt és visszatértek lakásaikba. — A hatóság a kormány igéretéhez képest élelmiszerrel és épitő anyagokkal látta el őket.

Bécs, ápril 29. Hitelrészv. 139.—. Galicziai 184.75 Államvasut 266.50. Rente 64.90.— 1860-as 108.75 — 1861-es 128.50. — Ezüst 103.80. — London 120.50. — Unio-bank 55.50. Általános épitőbank 8.50. Ango-osztrák 59.80. Lombard 92.75. — Tramway 110.50. — Hitelsorsjegy 152.—, Napoleond'or 9.57.— Arany 5.67—. Frankfurt 58.70. — Porosz pénzutalvány 59.40. Török sorsjegy 16.25. Angol épitőbank 18.—.

Bécs, ápril. 28. Magyar földteherm. kötvény 73.50 Salgó-Tarján 59.50. Magyar hitel 116.—.— Magyar záloglevél 85.—. Erdélyi 95.—. Magyar keleti vasut 35.50 — Magyar sorsjegy 69.50. Magyar földhitel 43.— Magyar vasuti kölcsön 96.50. Angol-magyar 46.—. Franco-magyar bank 24. . — Alföld 99.—. Magyar északkeleti vasut 99. — Keleti vasuti elsőbbségi kötv. 59.50. Tiszai vasut 196.— municipalis bank —.—.

KÖZGAZDASÁG.

A magyar ált. földhitel társaság ma délelőtt tartotta közgyülését, melyen 132 részvényes 5250 részvénynyel s 1345 szavazattal jelent meg. — Ungar részvényes törvénytelennek mondja a mai közgyülést; mert a jelenlevők nagyrésze nem részvényes, miért is a közgyülés felfüggesztését sürgeti. — Elnök szerint alapszabályilag a részvények egyszerü giro által átruházhatók. — Weisz Berthold kérdi elnöktől, tudja-e, hogy a letett részvények egyrésze egy clique tulajdona, mely igen közel áll az igazg. tanácshoz. — Elnök ugymond, nincs ily dolgok kutatására felhatalmazva. — Pollák és Bothmer csatlakoznak Ungar javaslatához és tiltakozásához. — Szavazásnál a nagy többség azonban elveti e javaslatot.

Ezután napirendre tért a gyülés. Az üzletjelentés felolvasottnak vétetik. Bothmer báró sokkal kedvezőtlenebbnek látja az idei zárszámadást a mult évinél. Szerinte a részvényesek hamis kimutatás által itt félrevezettettek. Inditványozza, hogy a többi üzletek abba hagyatván, egyedül a jelzálog és banküzlet tartassék fen. Helyteleniti, hogy a bécsi közp. földhitel bank részvényei megszereztettek s inditványozza, hogy az intézet alaptőkéje 7—8 millió forintra szállittassék le. Weisz B. ugy látja, hogy ma itt az intézet tönkretevése van napirenden. Végül bizalmatlansági szavazatot inditványoz az igazgatóságnak. — Többen kikeltek még a bécsi intézet részvényeinek megvásárlása ellen. — Ezután a közgyülés megadta a felmentvényt s áttért az uj alapszabályok tárgyalására, melyben az ellenzék élénk részt vett, de a bécsiek voltak többségben s igy az alapszabályok az ő intentióik szerint módosittattak.

Az igazgatóság kérte a közgyülést, hogy miután az átdolgozott alapszabályok kellő tekintetbe veszik az országgyülésen közelebb előkerülő törvényjavaslatot is „a záloglevelekről“, azt a javaslaton netalán történendő módositások vagy a keresk. törvényszék netáni kifogásai esetére ne közgyülésileg határozzák megfelelően módositani, hanem bizzák az igazgatóságra a változtatás keresztülvitelét. — Erre az alapszabályok felolvasása került napirendre; a majoritás felolvasottul akarja tekinteni, de nem fogadják el ez inditványt, hanem szakaszonkint felolvassák. A 6. §-hoz Weisz B. azt jegyzi meg, hogy azon terület, hová a társaság jelzálogi kölcsönöket engedélyez, csak a magyar korona területe legyen, ne a külföld is. Elnök erre azt feleli, hogy e határozattal a 2. §-nak mondanának ellent, mire Weisz B. indványát elvetik; szinte elvetették ugyanőtőle a 6. §. g és h pontjaira tett módositásokat.

Kern Gusztáv a 7. §-nál a következő módositást teszi: „Fedezet nélküli váltóhitel bianco acceptat credit nyujtásával, valamint a budapesti és bécsi tőzsdén nem jegyzett értékpapirok adásvevésével a társulat nem foglalkozhatik! Ellene szólt ennek Weisz Berthold, hanem a közgyülés többszöri szavazás után elfogadta Kern inditványát. — Ungar a 13. §-hoz inditványozza, hogy határozza el a közgyülés névszerinti szavazással, miszerint a részvényekre minden további befizetés szüntettessék be. A többség ennek ellene van. Ungar rá kifakad: „az ily eljárás sérti a nemzetet.“ — Weisz B. óvást tesz és távozik.

Grünnwald Kálmán a 12. §-hoz azt a pótlást inditványozza, hogy a részvényekre a további befizetés csak közgyülési határozat folytán irassék ki. Nem fogadták el. — Ekkor Bujanovics Sándor veszi át az elnökséget; Grünwald javasolja a 18. §-nál, hogy az igazgatóság ne „legtöbb“ öt tagból álljon, hanem határozottan 5 tagból. A többség kimondja, hogy az igazgatóság 3—7 tagot számláljon.

Kern irásban több inditványt ad be, melyeket a többség elfogad. Ugyanis a 26. §. oda módosittatik, hogy a felügyelőbizottság 3—7 tagból álljon, kik három évre választatnak. A 41. §-nál pedig határozatba megy, hogy a közgy. elé terjesztett inditványok aláirására oly 20 részvényes lesz csupán szükséges, kik nem legalább 1000, hanem legalább 5000 részvényt képviselnek. Végül kihagyatik a 49. §, a többi §§-ok en bloc fogadtatnak el. — Ezután az igazgatók száma és dijazása a következőkép állapittatott meg: 5 igazgató lesz, kik 15,000 frt évi dijat kapnak. A felügyelő bizottság ugyanennyit.

Végre a választások történtek. Igazgatókká lettek: Horváth Boldizsár, Hodossy Imre, Szarvasy Sándor, dr. Hiller Albrecht, Kern Ágoston; — felügyelőkké: báró Prongrácz Emil, Altschul S. dr. Grünbaum Arnim, dr. Scheinpflug József, Gerold Mór. A közgyülés ezzel véget ért.

Gabnatőzsde. Budapest apr. 29. Buza igen gyéren volt kinálva, a vételkedv csekély, üzlet nem is volt. A gabnaárak csak névleg jegyeztettek.

Határidőre teljesen pangott, névleges árak; buza tavaszra 19.55—10.65, zab tavaszra 9.40—9.50; tengeri május—juniusra 5.40—5.52.

Értéktőzsde. A magyar földhitel részvénytársulat közgyülése folytán a mai tőzsde gyéren volt látogadta, miért a forgalom is korlátolt maradt; az irányra nézve különös változás nem történt és az meglehetős szilárdnak nevezhető. Külföldi váltók és valuták valamivel emelkedtek.

Az előtőzsdén osztr. hitel részvények 138.6?—137.30-ig, magy. földhitel rész. 43-on voltak forgalomban.— A déli tőzsdén osztr. hitel részv. 137—136.50 között mozogtak, zárlatkor pedig 136.80-on maradtak, magy. földhitel részvények 43-al vásároltattak. Hazai takarékpénztár részv. 2080-al voltak keresve, fővárosiakból pedig 99 és 100-al eszközöltek kötéseket. Salgótarjáni köszénbánya részv. 61-en vásároltattak molnárok és sütők gőzm. részv. 290-er hengermalom részv. 77-en, kerestettek. Pesti közuti részv. 182 adva 183 tartva, pesti biztositó intézet részv. 44-en keresve voltak. — Pesti kereskedelmi bank záloglevelek 98.25—98.50-en, magyar sorsjegyek, $58\frac{7}{8}$-on, birodalmi markjegyek 59.35-ön, váltók német bankhelyekre pedig 58.60—58.50-en keltek.

A bécsi értéktőzsdéről. Az elődözsde kedv nélkül, lanyán folytle; osztrák hitel 136,90, anglo 60.20, magyar hitel 115.75, osztrák államvasut 268. Járadékok szilárdak; papirjáradék 64.60.

Az üzleti hetiszemlét tér szüke miatt jövő számunkban közöljük.

Heti jelentés az ipar állásáról Budapesten. A szabadságolt katonák behivása folytán sok mesterlegény el kényszerült hagyni a munkát, a mi miatt több iparos a szállókat latogatta, hol a hiányzó erők pótlására talált is rögtön elegendő erőt. A tavaszi épitkezések mérsékelten folynak, ujabb megkezdése nagyobb épületek emelésének nem történt. E héten háznagyobbitás, javitás, s átalakitás stbféle munkába kaptak csak bele. A kőmivesek, lakatosok, kövezők, rézmüvesek, rézöntők, bádogosok elegendő munkának örvendenek; a kisebb czipész iparosok szintén nem panászkodhatnak, főleg, a melyek gépekkel dolgoznak s olcsóbb munkát állitanak elő. Szabóknál szünnek a sürü megrendelések, de közepes elfoglalts ág nem hiányzik náluk se. Az egyik itteni bőrgyár lábbeli készitő osztályában a munka szünetel. Sajnosan kell megemlitenünk, hogy a honvédek számára szükséges egyenruhákat, melyek most sok iparost foglalkoztatnak, mert a megszabott mennyiségeket a vállalkozóktól sürgősen kérik be, még most is jó részben külföldön készitik. A berni lábbeli kiállitásra a helybeli czipész iparosok közül tizen jelentkeztek és pedig a kiállitás czéljához képest nem mesteri csinnal kiállitott, hanem mindenféle alaku és nyomorék lábakra czélszerüleg alkalmazható czipőkkel. — A sugáruti telkeket illetőleg a szép eredményt mutató vásárlások folytán lehet várni, hogy azokon többrendbeli és pedig nagyobbszerü épület fog emelkedni, részben még az idén: s ez épitkezések bekövetkezése emelőleg fog hatni a szobor és épületdiszitményi üzletágra is, mely manap ugyszólván teljesen pang, az ujonnan emelt házak egyszerüen, takarékosan lévén épitve. Az ipar átalános helyzetét véve, ezt nem lehet kedvezőnek mondani, a mi az ország közgazdasági viszonyaival szoros összefüggésben látszik lenni.

A szegedi kiállitás ügyében müködő fővárosi bizottság tegnapelőtt bizottsági ülést tartott, mely alkalommal a körben Bakay Nándor, a szegedi kiállitás végrehajtó bizottságának elnöke is részt vett. Bakay a felvetett kérdésekre nézve oda nyilatkozott, hogy a szegedi kiállitásnak ez idén leendő megtartását mi sem akadályozza, és hogy az a jelzett időben minden esetre meg fog tartatni. Egyuttal megkeresi Bakay a fővárosi bizottságot, szokásos erélyével tovább is müködni, hogy a szegedi kiállitás a reményelt sikertől koronázva legyen. Az elnök kijelenti, hogy abban a meggyőződésben van, hogy tekintetbe véve a már mostan bejelentett kiváló kiállitók számát, a budapesti iparosok a szegedi kiállitáson nagyszámban fognak részt venni. Egyuttal kijelenti, hogy ezentul is, minden pénteken délután 5 és 7 óra közt Demkó János titkár urral egyetemben az országos iparegyesület helyiségében fogja a bejelentéseket elfogadni és a kivánt felvilágositásokat készségesen megadni. E hir kapcsában megjegyezzük, — mondja a „K. N.“ — hogy mint fő forrásból értesülünk, a kiállitással egyidejüleg fog megtartatni a szegedi dalárünnepély is.

Kivonat a „Budapesti Közlöny“

(apr. 29-iki számából.)

Árverések: Pécs jun. 12. jul. 12. Lovasi Jánosné háza 2000 frt. — Debreczen máj. 12. Szili József háza 2000 frt — Vista (Kolosvár) jun. 20. jul. 20. a község ingatlanai 21,635 frt. — Csicser (Bereg) máj. 29. Nemes Amália ingóságai 5694 frt. — Kutfalva (Szászsebes) jun. 12. jul. 12. Albini Hieronim fekvőségei 7702 frt. — Mada (Szabólcs) jun. 13. jul. 13. Patay Pauli birtoka 37,489 frt. — Sz. Csanád (Torontál) máj. 15. Danilov Vásza birtoka 12,059 frt. — Vidombak (Brassó) máj. 3. Grünhut Lajos birtoka 4860 frt. — Déva máj. 31. gróf Teleky Lajos birtoka 11,405 frt. — Kecskemét máj. 24. jun. 24. Dugár Mihály ingatlanai 1400 frt. — N. Gencs (Vas) máj. 19. Soós Erzsébet birtoka 20,295 frt. — Budapest decz. 4. Turay János károly utczai háza 303,126 frt. — Budapest máj. 20. jun. 20. Hieber Mátyás budai háza 9060 frt. — Arad máj. 22. Csizy Amália háza 3487 frt.

Csődök: Veisz Jónás b.-gyarmati kereskedő ellen, bej. jun. 8-ig; perügy. Reményfy József. — Fehér Magdolna budapesti magánzó nő ellen, bej. jul. 21-ig; perügy. dr. Farkas Emil.

A kis sorsjáték huzásai.

(April 29.)

Bécs:	44.	3,	48,	49,	21.
Grácz:	72,	16,	35,	66,	79.
Temesvár:	17,	35,	47,	66,	46.

A közönség köréből.

Katona garázdálkodás.

Alberti-Irsán állomásozó Montenuovo dragonos ezred egy hadnagya, henczegésének méltó tanujelét adá az által, hogy az ottani kávéházban — mely természetesen közös helyiség — f. hó 24-én az esteli órákban üldögélt, hová is a községi pénztárnok, a segédjegyző, a főjegyző és egy alberti polgár szórakozás végett mentek. Mikor beléptek a kávéházba a hadnagynak köszöntek is, mire ez kijelentette, hogy ő nem érzi magát jól, ha mások is ott vannak a hol ő, azért felszóllitotta a fentebbi urakat, hogy azonnal távozzanak különben beviteti. Természetesen ezek neki nem engedelmeskedtek, a miért a henczegő hadnagy patrolért ment és a csakugyan megjelent katonai patrolnak a vitéz hadnagy parancsot adott ki a fent elősorolt köztekintélyben álló urak bevitelére, a katonák tehát kivont kardokkal kényszeritették őket s még a kardokat tettleges bántalmakra is akarták használni, a mire azonban a hadnagy uram is eszére térve „kert euch“-ott vezénylett — és elhordták magukat henczegő parancsnoklóval együtt. — Az illető urak megtették a kellő lépéseket a rakonczátlan hadnagy henczegése ellenében, de azért kérem a szerkesztő urat e sorok szives közlésére, hogy igy az illető ezred parancsnokság ezt vegye tudomásul és utasitsa rendre az illetőt. E. M.

Helyiség változtatás. Tiszteletteljesen bátorkodom igen tisztelt megrendelőimet, ugyszintén a hirdetményező közönségnek jelenteni, hogy eddigi lakásomat a Rákosárok-utczából a IV kerületi papnövelde-utczába 1. sz. áttettem. — Goldberger A. V. hirdetményi ügynök.

BUDAPESTI SZINLAPOK.

Vasárnap, április 30 án, 1876.

NEMZETI SZINHÁZ.

Bérlet 25. szám.

MIGNON.

Regényes opera 3 felvonásban.

Személyek:

Meister Vilmos — Pauli
Lothario — Ódry
Laertes — Tallián
Fridrik — Benedek L.
Jarno — Kőszeghy
Antonio — Pongrácz
Mignon — Donadio Bia.
Philine — Balázsné B.

Kezdete 7 órakor.

VÁR-SZINHAZ.

Nagy b. 97. sz. Kis b. 16. sz.

A LELENCZ.

Népszinmü 4 felv.

Személyek:

Bertók, — Feleki
Julcsa, — Felekiné
Erzsike — Szigeti Jolán
Szintei Jenő — Náday
Péter, — Ujházy

Kezdete 7 órakor.

NÉPSZINHÁZ.

Nyomoruság a korsóban.

Eredeti bohózat 5 képben.

Személyek:

Bálint Gyurka — Horváth V.
Sarolta, — Párténainé
Piroska, — Sziklai Em.
Perenczi — Tihanyi
Kalácsi Béla, — Tamássi
Hagymaláz — Solymosi
Mihaszni — Együd
Putnik, — Párténayi
Szerzetes — Zádor
A nyomoruság — Kolozsvári

Kezdete 7½ órakor.

Vizállás és időjárás.

Budapesten ápr. 29. 4.31 m. 0 fölött száraz.
Pozsonyban ápr. 29. 3.76 m. 0 fölött száraz.
M.-Szigeten ápr. 29. 1.39 m. 0 fölött száraz.
Szatmáron ápr. 29. 1.08 m. 0 fölött száraz.
Tokajon ápr. 29. 3.34 m. 0 fölött száraz.
Szolnokon ápr. 29. 5.73 m. 0 fölött száraz.
Szegeden ápr. 29. 6.79 m. 0 fölött száraz.
Aradon ápr. 28. 0.08 m. 0 alatt felhős.
Nagy-Becskereken ápr. 28. 1.99 m. 0 fölött esős.
Eszéken ápr. 29. 3.08 m. fölött felhős.
Mitroviczon ápr. 28. 4.50 m. 0 fölött esős.
Zimonyban ápr. 28. 6.40 m. 0 fölött esős.
Ó-Orsován ápr. 28. 5.13 m. 0 fölött felhős.

Felelős szerkesztő: Csávolszky Lajos.

*

Első magyar gyapjumosó s bizományi részvénytársulat Budapesten.

A nyolczadik üzletév megnyitása alkalmából, tisztelettel ajánljuk magunkat a t. cz. gyapjútermelők és kereskedőknek, **izzgyapju, hát, timár-, bőr- és bárány-gyapjuik gyárszerű mosás és bizományi eladására.**
A hozzánk beküldött gyapjukra kivánatra **az érték 2/3-ig olcsó kamat mellett előlegeket** adunk. Az áru a bel- és külföldi gyároknak a legjutányosbb árak és készpénzi fizetés mellett adatik el.
A gyár oly helyzetben van, hogy bármely gyapjumennyiség mosását 4 hét alatt eszközli.
A hozzánk beküldött gyupjuk elszállitásáról gyárunkba a pályaudvarról vagy hajóállomásoktól mi gondoskodunk. — Az eddigi árjegyzékünkben foglalt dijakat, **raktár-dij, biztositási- és mérleg-dij**, ugyszinte a mellék- költségeket a t. cz. megbizók előnyére **megszüntetjük**, és a gyapjut **raktár- és biztositási dij nélkül** elhelyezzük.
Árjegyzék: mosásdij izzgyapjuért 5¾ frt, timárgyapjuért 6½ frt, hátgyapjuért 7½ frt 100 kilogrammkint. Eladási üzérdij 1%, esetleg ügynök használatánál ½% alkuszdij is.
Ez évi programmunkat kivánatra bérmentve küldjük.

(Utánnyomat nem dijaztatik).

Az igazgatóság.

A szerencsét karon kell fogni!

A legujabb nagy pénzkisorsolás, mely a magas **kormány** által engedélyezve s biztositva van, szerencse esetében

375.000 bir. márka

vagy 218.750 frt

főnyereményt nyujt.

Az uj alapterv előnyös berendezése olyforma hogy nehány hónap lefolyta alatt 7 kisorsolásban **43,400 nyeremény** biztos eldöntésre kerül, ezek közt vannak főnyeremények esetleg **375,000** vagy 218.750 frt. d. n. é. egyenként pedig

1 nyeremény	250.000 m.	6	nyer.	15.000,	m.
1	„ 125.000 m.	7	„	12.000	m.
1	„ 80.000 m.	11	„	10.000	m.
1	„ 60.000 m.	26	„	6.000	m.
1	„ 50.000 m.	55	„	4.000	m.
1	„ 40.000 m.	200	„	2.400	m.
1	„ 36.000 m.	412	„	1.200	m.
3	„ 30.000 m.	621	„	600	m.
4	„ 25.000 m.	700	„	300	m.
5	„ 20.000 m.	24.350	„ stb.	138	m.

A nyeremény kisorsolásai a hivatalos tervezet szerint állapitattak.

A **legközelebbi első**, a kormány által biztositott nagy kisorsolásnál kerül
1 egész eredeti sorsjegy csak 6 márka vagy 3½ frt.
1 fél „ „ „ 3 „ „ 1¾ „
1 negyed „ „ „ 1½ „ „ 90 kr.

Minden megrendelés az **összeg beküldése, postán befizetés** ellenében, vagy **postautánvét** által azonnal a legpontosabban teljesittetik s mindenkinek az államczimerrel ellátott **eredeti sorsjegy** kézbesittetik.

A küldeményekkel együtt küldetik a szükségelt hivatalos alapterv egy példánya is minden sorshuzás után küldünk érdekeltjeinknek felszólitás nélkül is egy-egy sorshuzási számjegyzéket.

A nyeremények kifizetése **államjótállás** mellett pontosan teljesittetik, s érdekeltjeink kivánatára vagy közvetlen beküldés utján vagy pedig Osztrák-Magyarhon nagyobb városaiban fenálló összeköttetéseink utján eszközöltetik.

A nálunk történt vásárlások mindig szerencsétől voltak környezve, s több jelentékeny nyereményeken kivül, mint a hivatalos kimutatás bizonyitja, **már sokszor az első főnyeremény is üzletünkben adatott el s fizettetett ki.**

Ily, a **legszilárdabb alapra fektetett** vállalatnál előreláthatólag igen élénk részvét fog mutatkozni, ennek folytán, hogy minden megrendelésnek eleget tehessünk, kérjük a résztvenni kivánókat, hogy megrendelésüket **az igen rövid alatt bekövetkező huzás végett f. é. május 15-ig** beküldeni sziveskedjének, és pedig közvetlen

Kaufmann & Simon.
Bankár- és váltóüzletébe Hamburgban.

Mindennemü állami kötvények, vasuti részvények és kölcsönsorsjegyek bevásároltatnak szintugy mint elárusittatnak.

U. i. Ezuttal az eddig élvezett bizalomért köszönetünket nyilvánitván, s ezen uj kisorsolásnáli részvétre meghiván, egyszersmind biztositjuk a t. résztvevőket, hogy törekedni fogunk ezentul is, pontos és szilárd kiszolgáltatás által a közmegelégedést kiérdemelni.

Az épitési idényre

német cserépkályhákat

fehéret és szineset, anyagra és tartósságra nézve páratlanokat, jótállás és jutányos áron szállit

Williger P. H.

főraktára Magyarország részére

Budapesten, hajó-utcza 38, váciút sarkán.

R O B E Y és T Á R S A I

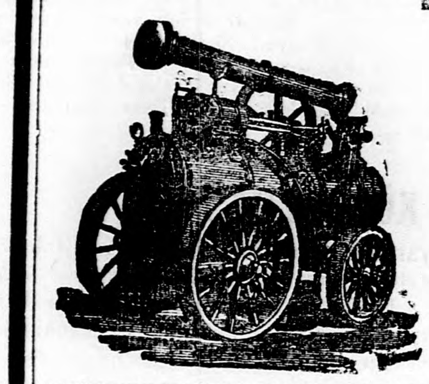

mérnökök és gazdasági gépgyárnokok, Lincolnból, Angliában,

Budapesten, üllői ut 1-ső szám,

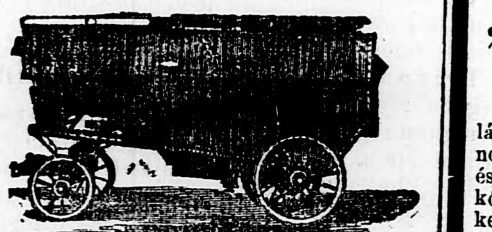

ajánlják országszerte legjobbnak ismert **gőzgépeit, gőzcséplőit** magánetető szerkezettel és anélkül, **lójárgányait** és **kézi cséplőit, kaszáló** és **arató gépeket, lógereblyéket, szivattyukat** és minden más a gazd. gépszakmaba vágó eszközeit.

Bővebb tudósitással és árjegyzékkel szivesen szolgálnak

ROBEY és TÁRSAI,
Budapest, üllői ut 1. sz.

Doctor in absentia.

A kik lakhelyükről való távozás nélkül orvos-, bölcsész-, jog- vagy theologiai-, tudomány-, irodalmi- vagy zenészeti-, tudori, vagy beccalaureusi czimet és oklevelet akarnak nyerni, bérmentett levéllel fordulhatnak Médicushoz 46, rue du Roi Jerseyben (Angolország.)

Dijjal jutalmazott.

SACHS HERMANN

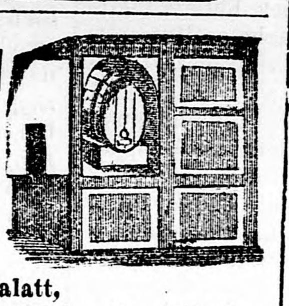

hordozható

jégpinczeinek

gyára,

Pesten, gyár és raktár: kerepesi-ut 17-dik szám alatt,

ajánlja uj szerkezetű **jégkészülékeit, sör, bor, tej, viz, hús, ételek** stb. hűtésére, valamint **reservoirjait** fagylaltnak és **gépeit** ennek készitésére, minden nagyságban és alakban, valamint szabadalmazott legujabb és gyakorlati ércz-pezsgő- s önpezsgő-**csapjait** és **hordó-dugóit** (szellentyük sörre és borra), melyek mindenkor a legujabb választékban, és legolcsóbb áron kaphatók.

Árjegyzékek és rajzok bérmentve küldetnek.

SEGESVÁRY BALÁZS

résműves Budapest

országúi 32-ik szám.

Ajánlja magát mindennemü

réz- és vasplé h-munkára.

Mindenféle megrendelések
és

réz-edény czinezése

pontosan s jutányosan teljesittetik.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Általános elhelyezési intézet
„CENTRALE"

Budapest, Kerepesi-út 62. szám, Vas-utcza sarkán.

Elhelyez és megrendel leggyorsabban ügyes és megbizható egyéneket minden szakmából, u. m.: könyvvezetőket, pénztárnokot, irnokot, **házfelügyelőket, kezelőket, mezőgazdászati és erdészeti tiszteket**, boltisegédeket, kereskedői gyakornokot és tanonczokat, **nevelőket, nyelv-, zene- és rajztanitókat**, mérnököket, gépészeket, gyárimunkásokat stb. stb.
Raktárnokat, felügyelőket, kapusokat, házmestereket, mü- és zöldség-kertészeket, szakácsokat, irodaszolgákat, komornékát, inasokat, boltiszolgákat és háziszolgákat, **továbbá: gazdaszszonyokat, kulcsárnőket, társalgónőket**, utazási kisérőket, varró- és szabónőket, **német, franczia, angol, olasz és magyar nevelőket**, pénztár kezelőnőket, számvevőnőket, bolti leányokat, árulónőket, pinczér eányokat, dohánytőzseket szállodák, vendéglők és kávés házok számára, valamint: szakácsnőket, szobaleányokat, dadákat, dajkákat, mindeneseket, kézileányokat, konyhaleányokat, takaritónőket, mosónőket és vasalónőket.

Gyors és pontos kiszolgáltatást biztositva, becses megbizásokat kér a

„CENTRALE"
általános elhelyezési intézet.

Állomást keresők minden szakmából leggyorsabban elhelyeztetnek.

12

évi siker minden kétség fölé helyezé, miszerint Thedo tanár

SZAKÁLL-HAGYMÁJA

a legjobb és legbiztosb szer, a szép szakállnövés elérésére.

Számtalanok, a legmagasabb állású férfiak közöl is, szép szakállukat csupán ezen szernek köszönhetik.

Ezen szer a szakáll növését hihetlen gyorsasággal elősegiti, ugy hogy 16 éves fiatalemberek is, a legrövidebb idő alatt teljes és erős szakállt nyertek által a, a melyet a bizonyitványok ezrei bizonyitanak.

Mintán számos semmirevaló hamisitás ugyanazon név alatt áruba bocsáttatik, jó lesz arra ügyelni, hogy minden csomag a feltalálónak itten lenyomott pecsétjével ellátva. **Ára egy csomagnak 2 ft. 10 kr., postai küldéssel 10 krral több.**

Schwarzbach, 1875. febr. 25.

Fürst József, gyógyszerész urnak, **Prágában.**

Szives köszönetemet a **szakáll-hagymáért**; az igen hatásosnak bizonyult, és én mindenkinek a legjobban ajánlhatom.

Hirt Károly J., s. k. épitési vállalkozó.

Valódi minőségben kapható: **Budapesten** Török József gyógyszerésznél, király-utcza 4. sz. **Pozsonyban:** Pisztory Bódog gyógyszerésznél, Mihálykapunál.

Legyezők nagyszerü választéka.

Divatszerü óriás legyezők, melyek a napernyőt is helyettesitik, nagyságukhoz arányiag, batiszt kelméből simák 1.30, 3 ft, festvényekkel 1.80—5 frtig, selyemből simák 2.30, 12 frtig, festvényekkel 2.80—30 ftig.
Fa legyezők változatos uj nemei 35 krtól 5 frtig. Párisi báli legyezők 1.20 krtól 35 frtig. Bagariabőr legyezők 11—15 frtig. Valódi teknőnchéj legyezők 13—35 frtig. Elefántcsont legyezők 11—30 frtig. Eredeti chinai legyezők 25 krtól 30 frtig. —
Bokréta-legyezők 1.80—8 ftig. Uj tőralaku legyezők 1.80—8 ftig. **Legyező-horgok** (Chateleinek) 50 krajcártól 7 forintig. — **Ujdivatu hölgy-övek**, 1 forint 60 krajcártól 12 forintig, és igen kedvelt uj hölgyövtaskák 2 forint 25 krtól 15 frtig. **Uj rugany hölgyruha-mentők**, mely szalagok az alzsinor helyett a hölgyek ruháira varrva, azokat a nedvesség és kopás ellen mentik. **Méterje 30 kr.**

Napernyők.

Kisebb-nagyobb, olcsóbb és finomabb, csakis uj nemei, jutányos árak mellett. — **En tout cas, sima nagy nyári napernyők. Uri napernyők** kiállitásukhoz arányiag 1.80—10 frtig.

Esernyők alpacca-szövetből ft. 2—4.50, selyemmel bevontak 4.60—10 frtig, legfinomabb 12 bordás 7.50—15 ftig. **Összerakható, bot gyanánt használható uti esernyő** 11—15 ftig.

Sétabotok minden gondolható nemei: gyermek- és fiubotok 25—70 kr., természeti fabotok 25 krtól 2 frt. 50 krig, elegánsabb kiállitású botok 1 frttól 15 frtig, lovagló-, dohányzó (csibuk-) botok 2 ft 50—1: ftig. **Tör** (stiletes) **botok** 1.80—15 frtig dús változatosságban ajánlják

KERTÉSZ ÉS EISERT
Budapesten Dorottya utcza 2.

Irásbeli megbizások gyorsan teljesittetnek. Árjegyzékek. bérmentve.

Weber és Szenkovits
Budapest, hatvani-utcza 6. sz.

könyvkereskedésében megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

„A községi jegyző és körjegyzői hivatal"

mintákkal. Irta Kassay Adolf.

Egy vezérfonálul szolgálandó kézikönyv, a melynek tiszta szineiből első tekintetre látni lehet azt, a mit a jegyzőknek hatáskörük sokoldalú ágaiban állam, község, és magánosok ügyeiben, és a községi érdekek és czélok sikeres előmozditása körül tenniök szükséges: és a mi utmutatásokat ad az iránt, miképen kell nekik a törvénykezési, közigazgatási ügyek körüli sokoldalú teendőiknél eljárni, a felsőbb intézkedéseket teljesiteni, a felmerült kétségeket és akadályokat elhāritani. Előadja egyszersmind mind azt, hogy egyik vagy másik ügyben hová, s melyik hatósághoz teendők a jelentések, mellékelvén a mintákat is a melyek szerint azok eszközlendők. — **Ara ezen csinos boritékba füzött münek 1 frt.**

Pósta-utalványnyal beküldött, 1 frt 5 krért e müvet bérmentesen küldjük.
Könyvjegyzékkel az irodalom minden ágaiban ingyen és bérmentesen szolgálunk.
Ajánljuk egyszersmind dúsan felszerelt **papir-, rajz** és **irószer** kereskedésünket a **legjutányosabb** árak mellett.

Budapesten. sip-utcza 16. szám alatt,

agyagcső-raktárt tart, és elvállal

központi-viz-, gőz- és légfűtések, gáz- és vizvezetékek, szivattyuk, closet-ek stb. felállitását.

Szem-, fül-, allöv-clystir, injection- és anyafecskendő, fürdősapkák, női-vállfüzők-emlőkkel, mellbimbók, tejszivők, szülőanyavánkos, anyagyürük, köldök-felkötők, utazó éjjeli-edények, tisztulást felfogók, nőknek igen czélszerű, tejüved, szipolyok készülékkel vagy a nélkül, fej-, vizi-ülő-vánkosok, suspensorok, húgytartók (húgyszoritók) hölgyek- és férfiaknak, feklepedők- gyermekek és betegeknek számára,

GUMI!! GUMI!!

fogpárna, foggyürük,-irrigateurs, clysó-szivattyuk. Katheterek, Bougisek, melegüvegek; ugymint mindennemü sebészi eszközök és tárgyak. **Präservatifes** gumi és holyagból (tucatja 1—4 frt. Empecheures (legujabb szkösz) az éjjeli magömlés meggátlására és valamennyi **Gumiárukülönlegességek** és **játékáruk** (Article de Paris) szállit
JOHN ZIEGER, Gráczban, Klosterwiesgasse 34.

Hirdetés:

Az 1873. évi világkiállitásnál „jutalom éremmel"
kitüntetett

„Menyasszonyi készletek"

legujabb izlésteljes összeállitása és árjegyzéke

MÜNZ MÓR L.

ismert hirű

Vászon-, férfi- és női fehérnemű-gyári raktárából
Budapest, Dorottya-utcza 6. szám

Menyasszonyi készletek

„világkiállitási minták szerint 4 csoportban"

A készletek áru-tartalma		I. csoport ára frt 172 o. é.	II. csoport ára frt 338 o. é.	III. csoport ára frt 583 o. é.	IV. csoport ára frt 1000 o. é.
Női ingek „finoman diszitve"	darab	12	18	24	36
„ pongyolkák „himzéssel diszitve"	„	9	12	12	18
„ szoknyák diszitve	„	6	12	12	18
„ nadrágok „	„	6	12	12	18
Zsebkendők	„	12	24	36	48
Harisnyák	„	12	24	24	36
Lepedők	„	6	18	24	36
Vánkos-czihák } diszitve	„	18	24	30	36
Paplan-lepedők } diszitve	„	6	6	8	12
Abroszok „finom damaszt vászon"	„	4	6	8	12
Asztalkendők „ „ „	„	12	24	36	48
Törülközők „ „ „	„	12	24	36	48
Törülő ruhák „ „ „	„	12	12	24	36
Uszályos szoknya „diszitve"	„	1	1	2	2
Fodrász-köpeny	„	—	3	3	3
Kávé-abrosz	„	—	3	3	6
Csemege kendőcskék	„	—	18	18	24
Pikét paplanok	„	—	—	2	2
Butor-törülők	„	—	—	24	24
Asztalteriték „12 személyre"	„	—	—	—	1

„Csecsemő készletek" legdúsabb választékban:

„I. rendü frt 48. II. rendü frt 95. III. rendü frt 192."

A készletekben tartalmazó összes árúnemüek, tiszta, és a legfinomabb vászonból, az árhoz aránylagos minőségekben, pompás, izlésteljes szabászal és tartós munkával, készitvék. A pongyolanemüek legfinomabb angol sifon, nánzok és barchétból reczézet lemzzekkel, a finomabbak gyönyörü himzéssel, és csipkékkel ellátvák. **Megrendelések egyes darabokra is pontosan eszközöltetnek.**

Legujabb férfi és női fehérnemüek!!!
„a tavaszi idényre"

Szines férfi ingek: „legfin." angol kretonból (dús választékban) Ára frt 2, 2.50, 3, a legfinom.
„ „ „ „legfin." angol oxford vagy zephirből „ „ frt 2.50, 3, 4, 4.50 „ „
Fehér sifon férfi ingek: „3 és 4 szeres sima melletővel. Ára frt 2, 2.50, 3, 3.50, a legfinom.
„ „ „ „ vászon „ „ „ „ 3.50, 4, „ „
„ „ „ „ szegélyes és himzett „ „ „ „ 3, 4, 10, „ „
Rumburgi, irlandi vászon ingek: szegélyes és himzett melletővel (dús választékban) Ára frt 2.50, 3, 4, 10, a legfinom

Férfi nadrágok: magyar és német szabással, Rumburgi és kréász vászonból frt 1.40, 1.80, 2, 2.50-ig.

Szives megrendeléseknél az illető nyakbősége kéretik.

Női ingek: finom sifonból „minden uj divatu szabással" . . . Ára frt 1.20, 1.50, 1.80, 2, 3-ig.
„ „ „ rumburgi vagy irlandi vászonból disszel . . . „ „ 2, 2.50, 3, 4-ig
„ „ „ szinte szinte dús himzéssel . . . „ „ 4.50, 5, 6, 7, 8-ig.
Női pongyolkák: sifon és barchétból, „dúsan diszitve" Ára frt 1.40, 1.80, 2, 3, 4, 5-ig.
„ szint „ valodi csipkékkel „ „ 6, 7, 8, 9, 10, 12-ig
„ szoknyák: szinte „ diszitve „ „ 2, 2.80, 3. 3.50-ig.
„ szinte „ „himzéssel és uszállyal" „ „ 4, 5, 6, 7-ig.
„ nadrágok: szinte „ diszitve „ „ 1.20, 1.50, 1.80, 2, 3, 4-ig.

„Vászon árúk gyári raktár"

Irlandi, hollandi, kréász és len-vászon Ára frt 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 20-ig a legfinomabb
Rumburgi vászon „54 rőfös" „ „ 20, 25, 28, 30, 35, 40 100-ig „ „
Chiffon „angol" egy vég „ „ 6, 7, 7.50 8.50, 9, 10, 11, 12, 18-ig „ „
Csinvat „len vagy pamut" egy vég „ „ 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 18-ig „ „
Kanavász és szines csinvat egy vég „ „ 6, 7, 7.50, 8, 8.50, 9—19-ig „ „
Nanking fehér sárga egy vég „ „ 6, 7, 8, 9, 10, 12, 15-ig „ „
Vászon zsebkendők egy tczt. „ „ 2, 2.50, 3, 3.50, 4.50, 6, 7, 8-ig „ „
Belga batisz kendők „szines és fehér" „ „ 1.10, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9-ig „ „
Vászon törülközők végben és tcztban „ „ 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12—20-ig „ „
Függönyök, „csipkések" „ „ 2.40, 3, 4, 6, 10, 12-ig „ „

Asztalnemüek

Vászon damaszt abroszok fehér és szines Ára frt 1, 1.50, 2, 2.50, 3 finom 4, 5, 6, 7 a legfinomabb
„ „ asztalkendők tczt. „ „ 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 „ „
Aszalteritékek 6 személyre „ „ 4.50, 5, 6, 7, 8-ig
„ 12 „ „ „ 6, 7, 8, 9, 10, 11-ig
„ 18 „ „ „ 12, 14, 16, 18, 20-ig
„ 24 „ „ „ 24, 30, 40, 50-ig

Vidéki megrendelések utánvét mellett legpontosabban eszközöltetnek és a tetszésben nem részesülő tárgyak kifogás nélkül visszavállaltatnak.

MÜNZ MÓR L.
Dorottya-utcza 6. szám Budapesten.

Dr. Handler Mór

orvos-, sebésztudor, szülész és szemész,

gyógyit gyökeresen fényes és tartós siker **biztositása** mellett mindennemü

titkos betegségeket

1) az **önfertőzésnek** minden következményeit, ugymint

magömléseket,

az **ingerlékeny gyengeséget**, az **ondófolyást**, különösen a

tehetetlenséget
(elgyengült férfierőt);

2) **hugycsöfolyásokat** (még oly idülteket is), a **nemzörészek bujakóros fekélyeit** és **másodrendü bujakórt** minden alakjaiban és elcsufitásaiban;
3) **hugycsőszűküléseket;**
4) friss és idült nyákfolyásokat **nőknél**, az ugynevezett **fehérfolyást**, és az onnan eredő

MAGTALANSÁGOT;

5) **bőrkiütéseket;**
6) a **hugyhólyag betegségeit** és mindennemü **vizelési nehézségeket.**

Rendel naponként: délelőtt 10 órától 1-ig, délután 3 órától 5-ig, és estve 7 órától 8-ig.

Lakik: Pesten, belváros, kigyó-utcza 2-ik szám a. kigyó- és városház-utcza sarkán. (Rottenbiller-féle házban) I. emelet, bemenet a lépcsőn.

Dijjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik és a gyógyszerek megküldetnek.

26

VODIANER F.

nyomdatulajdonos

(Budapest IV, megyeháztér 9-ik szám,)

ajánlja jól berendezett nyomdáját mindenféle e szakba vágó nyomtatványokra és azoknak csinos, correct és olcsó ároni elkészitésére.

Postautján leendő megrendelések pontosan teljesittetnek.

Épen most jelent meg a maga nemében legkimeritőbb munka:

„Az elgyengült férfierő"

(tehetetlenség)

ennek soknemü okai és alapos gyógyitása.

specialista Irta WEISS J.,

gyak. orvos és szülész, az itteni cs. k. katonai főkórházban volt osztályorvos több bel- és külföldi tudományos és humanitárius társulat rendes és tiszteletbeli tagja és több kitüntetés tulajdonosa.

Többféle hasonló munkák forognak közkézen és hirdettetnek, a melyek különféle czimek alatt a nemzőszervek betegségei s különösen az elgyengült férfierő ellen biztos segélyt és gyógyulást igérnek. Ha ezeket sorjában átolvassa az ember, ugy találja, hogy egyikük sem tartalmaz valamely gyógyeljárást. De hogy lehessen segélyt és gyógyitást meriteni oly könyvből, mely nem ajánl semmiféle gyógyeljárást? Hogy e hiányon segitve legyen, a szerző arra törekedett, hogy ne csak az elgyengült férfierő alapjául szolgáló kór-okokat kimeritően tárgyalja, hanem — **a mi a létező müvek egyikénél sincs meg — munkájához még gazdag tapasztaláson és szigoru tudományos elveken alapuló gyógyeljárást is csatolt.**

E munka, melyhez még könnyebb megérthetés czéljából számos boncztani ábra van mellékelve, — mindazoknak is fog tanulságot és segélyt nyujtani, kik kora ifjuságukban titkos bünt vagy kihágásokat üztek s ennek következtében elgyengült férfierőben és megrongált idegrendszerben senyvednek. Még azok is, kik bőrkiütésekben, hugyszervi bántalmakban, idült bujakórban, csúzban és köszvényben szenvednek, e könyv segélyével teljes gyógyulásukat érendik el. **Kapható a szerző rendelő-intézetében ujvilág-utcza I. sz. I. em. — Ára 2 frt 50 kr.**

Budapest, 1876. Nyomatott Vodianer F.-nél.